

Kaupunginhallitus

Pöytäkirja

Aika 03.05.2021 15:30 - 20:25

Paikka Sähköinen kokous Teams-etäyhteyden välityksellä

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Osallistujat	Hildén Sirkku	puheenjohtaja	
	Rostedt Juha	I varapuheenjohtaja	
	Mäntylä Aleksi	II varapuheenjohtaja	
	Komu Pekka	jäsen	
	Basboga Alettin	jäsen	
	Laakso Jetta	jäsen	
	Putula Toni	jäsen	
	Vahter Merja	jäsen	
	Lehto Rami	jäsen	poistui klo 20.00 § 182 jälkeen
	Koskelo Jenna	jäsen	
	Falk Sonja	jäsen	
	Rahkonen Hannu	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja	
	Kari Mika	kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja	poistui klo 17.27 § 174 aikana
	Holopainen Antti	kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja	
	Nissinen Jarkko	kaupunginvaltuuston III varapuheenjohtaja	
	Timonen Pekka	kaupunginjohtaja, esittelijä	
	Mäkinen Mika	konsernipalvelujohtaja	

Alho Olli	kaupunkikehitysjohtaja	
Granqvist Tiina	sivistysjohtaja	
Virkkunen Pekka	kaupunginlakimies	pöytäkirjanpitäjänä § 170, 174 ja 176
Moisio Heini	viestintäjohtaja	
Mäki Janne	kaupunginsihteeri, pöytäkirjanpitäjä	Esteellinen § 170, 174, 176, poissa klo 17.05- 17.10, 17.13-17.54, 17.59-18.00
Pasanen Taneli	viestintä- ja markkinointipäällikkö	asiantuntijakuuleminen klo 15.35-15.55 / Kaupunkimarkkinoinnin tuloksia
Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Poissa	Komulainen Mikko	hyvinvointijohtaja

Valitse toimitse puolesta

Sirkku Hildén

Janne Mäki

Pekka Virkkunen
(170, 174, 176 §:t)

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Aleksi Mäntylä

Merja Vahter

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa
<http://www.lahti.fi> 11.05.2021

Janne Mäki
kaupunginsihteeri

§	Otsikko	Sivu
§ 159	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	6
§ 160	Pöytäkirjan tarkastajat	7
§ 161	Konsernipalvelut/rahoituspalvelujen kassaraportti	8
§ 162	Tiedote jaostojen asioista	9
§ 163	Kaupunginjohtajan ajankohtaiskatsaus koronavirustilanteesta	10
§ 164	Kaupunginvaltuuston 8.3.2021 kokouksessa tehtyjen päätösten laillisuuden tarkastaminen	11
§ 165	Eron myöntäminen valtuutettu Pekka Airamolle kaupunginvaltuustosta ja varavaltuutettu Matti Salosen kutsuminen hänen tilalleen varsinaiseksi valtuutetuksi KV	12
§ 166	Eron myöntäminen Pekka Airamolle tarkastuslautakunnan jäsenen tehtävästä ja uuden jäsenen valitseminen KV	14
§ 167	Eron myöntäminen Pekka Airamolle liikunta- ja kulttuurilautakunnan varajäsenen tehtävästä ja uuden varajäsenen valitseminen KV	20
§ 168	Muutoksia vuoden 2021 kuntavaalien vaalilautakunnissa ja vaalitoimikunnissa	25
§ 169	Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpidesuunnitelman päivitys vuosille 2021 - 2022 KV	29
§ 170	Itseoikaisuvaatimus kaupunginjohtajan viranhaltijapäätökseen 22.11.2019 § 107	32
§ 171	Hallintosäännön voimaantuloajankohdan muuttaminen sekä jätelautakuntasopimukseen tehtävien muutosten hyväksyminen KV	35
§ 172	Erityisperusteltu poistoaika Kivimaan koulun uudisrakennus	38
§ 173	Valtuustokysymys lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden koronatukien hyödyntämisestä ja palveluiden saatavuudesta KV	40
§ 174	Valtuustokysymys Lahti Events Oy:n talousaseman selvitykseen ja mitä vastuita on Lahden kaupungilla yhtiölle ja mitä on yhtiön kautta välillisiä vastuita kolmansille osapuolille KV	44
§ 175	Väliaikaisen valmistelutoimielimen asettaminen	54

§ 176	Asemakaava ja asemakaavan muutosehdotus A-2746 sekä siihen liittyvä tonttijako- ja tonttijaon muutosehdotus M-21-18, Ylhäistentie 4, Pajulahti, Nastola KV	60
§ 177	Talouden ja toiminnan seurantaraportti 1.1. - 31.3.2021 KV	65
§ 178	Kaupunginhallituksen lausunto Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle KV 25.1.2021 § 14 Lahden suunta -työn 2017-2020 hyväksymistä koskevasta päätöksestä tehdyistä valituksista	67
§ 179	Vanhusneuvoston aloite Ikäystävällinen kunta -verkostoon liittymisestä	115
§ 180	Historiallisen museon rakennuksen korjaukset ja muutostyöt	119
§ 181	Valtion ja Lahden kaupunkiseudun välisen Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2021–2031 hyväksyminen KV	125
§ 182	Tiedoksi merkittävät asiat	130

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 03.05.2021

§ 159

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja
Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 03.05.2021

nro 12

§ 160

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin II vpj Aleksi Mäntylä ja jäsen Merja Vahter.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 03.05.2021

§ 161

Konsernipalvelut/rahoituspalvelujen kassaraaportti

35/02.00.01.00/2021

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen.

Perusteluosa

-

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 03.05.2021

§ 162

Tiedote jaostojen asioista

36/00.01.01.01/2021

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Merkitään tiedoksi konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan Aleksi Mäntylän, elinvoima- ja työllisyysjaoston puheenjohtajan Juha Rostedtin ja osallisuuden ja hyvinvoinnin jaoston puheenjohtajan Sirkku Hildénin tiedote jaostojen asioista.

Perusteluosa

-

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 03.05.2021

§ 163

Kaupunginjohtajan ajankohtaiskatsaus koronavirustilanteesta

38/00.00.01.11/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki p. 044 716 1416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedoksi.

Perusteluosa

Kaupunginjohtaja kertoo poikkeusolojen vaikutuksesta kaupungin palveluihin, talouteen ja henkilöstöön.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

§ 164

Kaupunginvaltuuston 8.3.2021 kokouksessa tehtyjen päätösten laillisuuden tarkastaminen

62/00.01.01.01/2021

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus toteaa, etteivät kaupunginvaltuuston kokouksessa 8.3.2021 tehdyt päätökset niiden laillisuuden suhteen anna aihetta huomautuksiin.

Perusteluosa

Kaupunginvaltuuston kokouksesta 8.3.2021 laadittu pöytäkirja on nähtävänä konsernipalvelujen kansliassa ja internetissä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

§ 165

Eron myöntäminen valtuutettu Pekka Airamolle kaupunginvaltuustosta ja varavaltuutettu Matti Salosen kutsuminen hänen tilalleen varsinaiseksi valtuutetuksi KV

3314/00.00.01.02/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki p. 044 716 1416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto myöntää valtuutettu Pekka Airamolle eron valtuutetun tehtävästä 1.5.2021 lukien.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Vielä kaupunginvaltuusto merkitsee tiedokseen, että kaupunginvaltuuston puheenjohtaja kutsuu varavaltuutettu Matti Salosen varsinaiseksi valtuutetuksi."

Perusteluosa

Pekka Airamo on ilmoittanut konsernipalveluihin, että hän joutuu luopumaan valtuutetun tehtävästä 1.5.2021 paikkakunnalta muuton

vuoksi.

Kuntalain (365/1995) 38 § 3 momentti:

”Luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää se toimielin, jonka valittava luottamushenkilö on. Valtuusto myöntää eron valtuutetulle ja varavaltuutetulle.”

Kuntalain 17 §:n 2 mom.:

”Jos valtuutetun on todettu menettäneen vaalikelpoisuutensa, hänet on vapautettu toimestaan tai hän on kuollut, valtuuston puheenjohtaja kutsuu hänen sijaansa jäljellä olevaksi toimikaudeksi asianomaisen vaaliliiton, puolueen tai yhteislistan järjestyksessä ensimmäisen varavaltuutetun.”

Valtuutettu Pekka Airamo on valittu valtuutetuksi vuoden 2017 kuntavaaleissa Kristillisdemokraattien listoilta. Ensimmäinen varavaltuutettu on Matti Salonen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

kv: ote Pekka Airamo, Matti Salonen, luettelot

§ 166

Eron myöntäminen Pekka Airamolle tarkastuslautakunnan jäsenen tehtävästä ja uuden jäsenen valitseminen KV

3317/00.00.01.06/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki p. 044 716 1416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto myöntää Pekka Airamolle eron tarkastuslautakunnan jäsenen tehtävästä ja valitsee lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden jäsenen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Perusteluosa

Pekka Airamo on ilmoittanut konsernipalveluihin että hänelle tulisi myöntää ero tarkastuslautakunnan jäsenen tehtävästä paikkakunnalta muuton vuoksi.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja: rehtori, eläkkeellä Reijo Oksanen, KOK

Varajäsen: eläkeläinen, yrittäjä Heikki Vappula, KOK

Jäsen: koulusihteeri Arja Nikkanen, KOK

Varajäsen: Minna Kyllinen, KOK

Jäsen: terveystieteiden maisteri Terttu Pohjolainen, KOK

Varajäsen: varhaiserityisopettaja, seksologi Tarja Pölkki, KOK

Varapuheenjohtaja: kasvatustieteen tohtori, VTM Erkki Nieminen, DSP

Varajäsen: toimittaja, eläkkeellä Tapani Ripatti, SDP

Jäsen: eläkeläinen Inga-Maija Hyppölä, SDP

Varajäsen: restonomi AMK Anja Sagulin, SDP

Jäsen: eläkeläinen Esko Pietarinen, SDP

Varajäsen: ammattimies Kari Soppi, SDP

Jäsen: lähihoitaja Sinikka Ruuska, SDP

Varajäsen: työtekniikko, eläkeläinen Riitta Erviä, SDP

Jäsen: vkauppatieteiden maisteri Onerva Vartiainen, VIHR

Varajäsen: opinto-ohjaaja Riitta Vuori, VIHR

Jäsen: toimittaja, kouluttaja Lasse Koskinen, PS

Varajäsen: LVI-asentaja, pääluottamusmies Ville Louhelainen, PS

Jäsen: vmaanviljelijä Kari Känkänen, KESK

Varajäsen: sijoituspäällikkö Ahti Vappula, KESK

Jäsen: vanhempi rikoskonstaapeli Pekka Airamo, KD

Varajäsen: liikunnanopettaja Pertti Arvaja, KD

Jäsen: kone- ja metallialan opettaja Seppo Korhonen, Asukkaiden Lahti

Varajäsen: koneistaja Juha Ulmanen, VAS

Hallintosäännön yleisten määräysten I luvun 2 §:n mukaan tarkastuslautakunnassa on 7-12 jäsentä. Valtuusto valitsee lautakunnan jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet toimikaudekseen sekä nimeää jäseniksi valituista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan samaksi ajaksi.

Kuntalain (10.4.2015/410) 121 §:n mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Kuntalain (10.4.2015/410) 75 §:n mukaan:

Vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan ei ole:

- 1) kunnanhallituksen jäsen;
- 2) pormestari ja apulaispormestari;
- 3) henkilö, joka on kunnanhallituksen jäsenen, kunnanjohtajan, pormestarin tai apulaispormestarin hallintolain (434/2003) esteellisyysperusteita koskevan 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu läheinen;
- 4) henkilö, joka on kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
- 5) henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen.”

Kuntaliiton yleiskirje 11/2017:

”Kunnanhallituksen jäsenet, kunnan johto ja heidän läheisensä

Kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä pormestari ja apulaispormestari eivät ole vaalikelpoisia tarkastuslautakuntaan. Tarkastuslautakunnan jäsen tai varajäsen voidaan valita kesken toimikauden kunnanhallituksen jäseneksi tai varajäseneksi. Seurauksena on, että hän tällöin menettää vaalikelpoisuutensa tarkastuslautakuntaan.

Tarkastuslautakunta on ainoa toimielin, jossa vaalikelpoisuuteen vaikuttaa myös läheisen asema. Jos henkilön hallintolain 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu läheinen on kunnanhallituksen jäsen tai varajäsen, kunnanjohtaja, pormestarin tai apulaispormestari, henkilö ei ole vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan. Jos edellä mainittu läheinen valitaan edellä mainittuun tehtävään, henkilö menettää vaalikelpoisuuden tarkastuslautakuntaan.

Perusteena vaalikelpoisuuden rajoituksille on mm. se, että kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta (38 ja 39 §). Kunnanjohtaja tai pormestari johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa (38 §). Kunnan tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja tai pormestari (113 §). Kunnanhallitus on tarkastuslautakunnan arviointityön keskeisin kohde.

Kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön henkilöstö

Kunnan ja kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa olevat henkilöt eivät ole vaalikelpoisia tarkastuslautakuntaan. Kunnalla on määräysvalta yhteisössä tai säätiössä, jos kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n edellytykset täyttyvät.

Kuntakonserniin kuuluvat myös yhteisöt, joissa kunnan tytäryhteisö käyttää määräysvaltaa. Kunnan tilintarkastus ulottuu

konsernitilinpäätöksen kautta myös kunnan määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin.

Oltava vaalikelpoisuus kunnanhallitukseen

Tarkastuslautakuntaan ei voida valita henkilöä, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Säännös rajaa vaalikelpoisuutta tarkastuslautakuntaan 73 §:ssä säädetyllä tavalla. Sovellettavaksi tulee myös vaalikelpoisuutta valtuustoon koskeva 72 §, kun vaalikelpoisia kunnanhallitukseen eivät ole henkilöt, jotka eivät ole vaalikelpoisia valtuustoon.”

Lain 75 §:n 1-4 kohdissa tarkoitettujen henkilöiden lisäksi vaalikelpoisia tarkastuslautakuntaan eivät ole

- 72 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut valtion virkamiehet
- 72 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetut kuntayhtymän palveluksessa olevat henkilöt
- 73 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetut liikeyritysten johtohenkilöt eivätkä
- 73 §:n 2 momentissa tarkoitetut henkilöstön edunvalvonnasta vastaavat henkilöt.

Tasa-arvolain vaalille asettamat vaatimukset

Tasa-arvolain myös tarkastuslautakunnan kohdalla sovellettaviksi tulevia säännöksiä on selvitetty tarkemmin edellä kaupunginhallituksen vaalin yhteydessä. 12-jäsenisessä lautakunnassa miehiä ja naisia on oltava vähintään suhteessa 12-5.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote Pekka Airamo, valittu, tarkastuslautakunta, luettelot

§ 167

Eron myöntäminen Pekka Airamolle liikunta- ja kulttuurilautakunnan varajäsenen tehtävästä ja uuden varajäsenen valitseminen KV

3315/00.00.01.06/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki p. 044 716 1416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto myöntää Pekka Airamolle eron liikunta- ja kulttuurilautakunnan varajäsenen tehtävästä ja valitsee lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden varajäsenen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Perusteluosa

Liikunta- ja kulttuurilautakunnan varajäsen Pekka Airamo on ilmoittanut konsernipalveluihin, että hänelle tulisi myöntää ero liikunta- ja kulttuurilautakunnan varajäsenen tehtävästä paikkakunnalta muuton vuoksi.

Liikunta- ja kulttuurilautakunnan kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja: KT, peruskoulun rehtori Marju Markkanen, SDP

Varajäsen: toimistosihteeri, varapääluottamusmies Satu Lehtola, SDP

Jäsen: graafinen suunnittelija Ulla Koskinen-Laine, SDP

Varajäsen: LitM liikunnanopettaja, eläkkeellä Pertti Vartiainen, SDP

Jäsen: kohdevalvoja Tomi Sairomaa, SDP

Varajäsen: opiskelija Ville Jalava, SDP

Jäsen: opiskelija, liikunnanohjaaja AMK Roosa Rinne, SDP

Varajäsen: laboratorionhoitaja, työsuojeluvaltuutettu Riikka Raaska, SDP

Varapuheenjohtaja: FM, opinto-ohjaaja Helena Salakka, KOK

Varajäsen: äiväkodinjohtaja, yrittäjä Katja Ståhl, KOK

Jäsen: diplomi-insinööri Ida Rantanen, KOK

Varajäsen: yrittäjä, valmentaja Jani Klinga, KOK

Jäsen: LL.M (Master of Laws), oikeusneuvoja, yrittäjä Simon Ekpa, KOK

Varajäsen: liikunnanohjaaja, yrittäjä Sari Silventoinen, KOK

Jäsen: YTM, sosiaalityöntekijä Aija-Riitta Saastamoinen, VIHR

Varajäsen: nuoriso-ohjaaja Lassi Puodinketo, VIHR

Jäsen: talous- ja hallintopäällikkö Päivi Granlund, PS

Varajäsen: eläkeläinen/MKT Arja-Leena Lammi, PS

Jäsen: kansanedustajan avustaja Markku Karjula, KESK

Varajäsen: tradenomiopiskelija AMK, kirjanpitäjä Salla Natunen, KESK

Jäsen: liikunnanopettaja Pertti Arvaja, KD

Varajäsen: vanhempi rikoskonstaapeli Pekka Airamo, KD

Jäsen: tarkastaja Pasi Kousa, VAS

Varajäsen: sosionomi AMK Satu Kokkonen, VAS

Kelpoisuusehdot

Lähtökohtana on, että henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen valtuustoon, ei myöskään ole vaalikelpoinen lautakuntaan. Sen lisäksi lautakuntia koskee joukko tiukempia rajoituksia.

Vaalikelpoisuus lautakuntaan määräytyy kuntalain (10.4.2015/410) 74 §:n mukaan seuraavasti:

”Vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

- 1) asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;
- 2) henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
- 3) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.”

Sääntely ulottuu myös henkilöstöön, joka on kunnan määräämisvallassa olevan eli kuntakonserniin (ks. kuntakonsernin määrittelystä liite 1 Kuntaliiton yleiskirje 11/2017 ja liite 2 Kuntaliiton yleiskirje 12/2017) kuuluvan yhteisön palveluksessa, jos yhteisö toimii asianomaisen lautakunnan tehtäväalueella.

Lautakunnan tehtäväalueella toimivan liikeyrityksen johtohenkilöiden vaalikelpoisuutta on rajoitettu vastaavin perustein kuin kunnanhallituksen kohdalla.

Tasa-arvolain 4a §:n 1 momentti:

”Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.”

Lain mukaisen kiintiön on toteuduttava sekä varsinaisten että varajäsenten kohdalla. Sen sijaan laki ei vaadi, että varsinaisen jäsenen ja hänen henkilökohtaisen varajäsenensä olisi oltava samaa sukupuolta. Myöskään puheenjohtajistoa vaatimus ei erikseen koske. Prosenttiosuutta laskettaessa perustana on puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muiden jäsenten yhteismäärä.

12-jäsenisessä lautakunnassa miehiä ja naisia on oltava vähintään suhteessa 12-5.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: valitusosoitus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote Pekka Airamo, valittu, liku, luettelot

§ 168

Muutoksia vuoden 2021 kuntavaalien vaalilautakunnissa ja vaalitoimikunnissa

125/00.00.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki p. 044 716 1416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

1) myöntää Timo Niemelälle eron 7. äänestysalueen (Mukkula, Mukkulan koulu) varajäsenen tehtävästä ja valitsee hänen tilalleen Jari Hellen,

2) myöntää Merja Ilmoniemelle eron VII toimikunnan jäsenen tehtävästä ja valitsee hänen tilalleen Minttu Tykkyläisen,

3) nimetä Minttu Tykkyläisen 7. äänestysalueen (Mukkula, Mukkulan koulu) varajäsenen tehtävään,

4) nimetä Seena Ikosen 3. äänestysalueen (Kartano, Lahden lyseo) puheenjohtajan tehtävään,

- 5) nimetä Joonatan Alavan 11. äänestysalueen (Karisto, Kariston koulu) varajäsenen tehtävään,
- 6) nimetä Eija Mäkelän 8. äänestysalueen (Kilpiäinen, Mukkulan koulu) varajäsenen tehtävään,
- 7) nimetä Esa Hassisen 17. äänestysalueen (Hennala, Länsiharjun koulu) varajäsenen tehtävään,
- 8) nimetä Lauri Kuukasjärven 14. äänestysalueen (Asemantausta, Lahden ruotsinkielinen koulu) varajäsenen tehtävään,
- 9) nimetä Janne Salosen 26. äänestysalueen (Ersta, Erstan koulu) varajäsenen tehtävään,
- 10) myöntää Tuija Järnströmille eron 25. äänestysalueen (Pyhäntaka, Kivijärven koulu) jäsenen tehtävästä ja valitsee hänen tilalleen Hanna Merivirran,
- 11) myöntää Tuija Järnströmille eron IV toimikunnan jäsenen tehtävästä ja valitsee hänen tilalleen Liisa Ojalan,
- 12) nimetä Sinikka Schnorpfeilin 30. äänestysalueen (Rakokivi, Nastopoli) varajäsenen tehtävään,
- 13) nimetä Ella Nummelan, Joshua Stupplen ja Niina Savolaisen 23. äänestysalueen (Metsäkangas, Mettis) varajäsenen tehtäviin,
- 14) nimetä Anna Palokankaan 16. äänestysalueen (Kerinkallio, Kerinkallion päiväkotii) varajäsenen tehtävään,

15) nimetä Antti Vedenpään 22. äänestysalueen (Pirttiharju, Kasakkamäen koulu) varajäsenen tehtävään,

16) nimetä Simo Raaskan 29. äänestysalueen (Villähden, Villähteen koulu) varajäsenen tehtävään,

17) nimetä Maija-Leena Rautasen 19. äänestysalueen (Nikkilä, Monitoimitalo Lähde) varajäsenen tehtävään,

18) nimetä Heidi Koistisen 22. äänestysalueen (Pirttiharju, Kasakkamäen koulu) varajäsenen tehtävään,

19) myöntää Anitta Räsäselle eron II vaalitoimikunnan varajäsenen tehtävästä ja valitsee hänen tilalleen Eija Mäkelän,

20) nimetä Annina Reijosen 17. äänestysalueen (Hennala, Länsiharjun koulu) varajäsenen tehtävään,

21) nimetä Riikka Ketomäen 5. äänestysalueen (Kiveriö, Lahden kristillinen koulu) varajäsenen tehtävään.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus on 12.4.2021 asettanut vaalilautakunnat ja vaalitoimikunnat vuoden 2021 kuntavaaleja varten. Lautakuntien ja toimikuntien kokoonpanot eivät tuolloin olleet lopullisia joten kaupunginhallitus täydentää lautakuntien ja toimikuntien kokoonpanoja.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Toimenpiteet

Kirje valitulle ja ko. vaalilautakuntien puheenjohtajalle, ote
keskusvaalilautakunta, Tiina Häyrinen

§ 169

Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpidesuunnitelman päivitys vuosille 2021 - 2022 KV

3457/00.01.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Erityisasiantuntija Pia Haverinen, p. 050 398 7621

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpidesuunnitelman v. 2021 – 2022 tiedoksi.

Samalla kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto hyväksyy ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpidesuunnitelman v. 2021 – 2022."

Perusteluosa

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista (980/2012) eli ns. vanhuspalvelulaki tuli voimaan 1.7.2013. Lain mukaan kunnan eri toimialojen on toimittava yhteistyössä ja laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen

suoriutumisen tukemiseksi. Tämän lisäksi kunnan tulee tehdä yhteistyötä kunnassa toimivien julkisten tahojen, yritysten sekä ikääntynyttä väestöä edustavien järjestöjen ja muiden yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Suunnitelma on osa kunnan strategista suunnittelua. Suunnitelman hyväksyy kunnanvaltuusto ja se tarkastetaan valtuustokausittain.

Lahden ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma 2015-2020 on hyväksytty Lahden kaupunginvaltuustossa toukokuussa 2015. Iäkkäiden yhteen sovitettujen palvelujen kokonaisuus Päijät-Hämeessä – maakunnallinen suunnitelma on valmistunut syksyllä 2018. Kaupunginhallituksen päätöksen (17.12.2018 § 332) mukaisesti maakunnallista suunnitelmaa täydennettiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta Lahden kaupungin eri toimijoiden ja vanhusneuvoston yhteistyönä. Lahden kaupungin ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpideohjelma vuodelle 2020 hyväksyttiin osallisuuden ja hyvinvoinnin jaostossa 18.12.19 ja se vietiin edelleen tiedoksi kaupunginhallitukselle.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Lahden kaupungin laajan hyvinvointikertomuksen 8.3.2021. Tämän pohjalta ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpidesuunnitelma on päivitetty vuosille 2021-2022. Suunnitelma sisältää katsauksen Lahden väestöennusteeseen ja ikääntyneiden määrän kehitykseen, ikääntyneiden sosiaali- ja terveystalvelujen käyttöön, toimenpidesuunnitelman hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen kunnan eri tehtävissä sekä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin seurantaindikaattorit. Suunnitelma päivitetään seuraavan kerran uuden kaupunkistrategian valmistuttua ja jatkossa se tuodaan valtuustokäsittelyyn samanaikaisesti kaupunkitasoisen hyvinvointisuunnitelman kanssa.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: Kv

Kv: ote osallisuuden ja hyvinvoinnin

Liitteet

Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpidesuunnitelma
2021-2022

Liite 1. FinSote-tutkimustulokset 2018_ikääntyneet

§ 170

Itseoikaisuvaatimus kaupunginjohtajan viranhaltijapäätökseen 22.11.2019 § 107

3033/02.02.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

kaupunginlakimies Pekka Virkkunen 044 4163072

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunginsihteeri Janne Mäki ilmoitti esteellisyytensä (HL 28.2. § 5. kohta) ja poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Pöytäkirjanpitäjänä tässä kohdassa toimi kaupunginlakimies Pekka Virkkunen.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää jättää asian tutkimatta, koska sillä ei ole asiassa toimivaltaa eikä vaatimuksen esittäjä ole hallintolain 52 §:n mukainen asianosainen.

Perusteluosa

Valtuutettu Korhonen vaatii kirjelmässään kaupunginhallitusta tekemään hallintolain 8 luvun 50 §:n mukaisen itseoikaisun kaupunginjohtajan lainvoimaiseen viranhaltijapäätökseen 22.11.2019/107 §, asianumero D/243/02.06.03.00.01/2019 koskien pitkäaikaisen lainan myöntämistä Lahti Events Oy:lle. Hän perustelee vaatimustaan sillä, että em. lainapäätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelytapavirhe ja se perustuu väärään lain soveltamiseen.

Hallintolain 50 §:n mukaan:

Viranomaisen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos:

- 1) päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen;
- 2) päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen;
- 3) päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe; tai
- 4) asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Päätös voidaan korjata 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Päätös voidaan korjata 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi.

Lisäksi hallintolain 52 §:n mukaan: ”Viranomainen käsittelee korjaamiasian omasta aloitteestaan tai asianosaisen vaatimuksesta.”

Kuten 50 §:stä ilmenee voi ns. itseoikaisun tehdä vain ratkaisun tehnyt viranomainen itse. Näin ollen kaupunginhallituksella ei ole toimivaltaa tehdä itseoikaisua kaupunginjohtajan päätökseen.

52 §:n mukaan asia käsitellään joko viranomaisen omasta aloitteesta tai asianosaisen hakemuksesta. Vaatimuksen esittäjä ei ole asiassa asianosainen.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: [REDACTED]

§ 171

Hallintosäännön voimaantuloajankohdan muuttaminen sekä jätelautakuntasopimukseen tehtävien muutosten hyväksyminen KV

1042/00.01.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginlakimies Pekka Virkkunen, p. 044 416 3072

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää siirtää 14.12.2020 § 109 päätetyn hallintosääntömuutoksen voimaantulon luottamushenkilöorganisaation osalta 1.8.2021.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää, että hallintosääntöön muutetaan Päijät-Hämeen jätelautakunnan nimeksi Lahden seudun jätelautakunta 1.8.2021 alkaen ja hyväksyy yhteistoimintasopimukseen tehtävät nimenmuutosta koskevat muutokset.”

Perusteluosa

Kaupunginvaltuusto päätti 14.12.2020 § 109 hallintosääntömuutoksista, jotka tulevat voimaan vaalikauden vaihtuessa 1.6.2021.

Hallintosääntömuutos sisälsi lähinnä vaalikauden muutokseen sidottuja

luottamushenkilöorganisaation muutoksia sekä pienempiä viranhaltijaorganisaatioon kohdistuvia muutoksia, jotka eivät ole sidoksissa vaalikausiin.

Eduskunta päätti kuitenkin siirtää kuntavaaleja tämän vuoden kesäkuuhun ja muutti valtuustojen toimikauden alkavaksi 1.8.2021.

Näin ollen hallintosääntömuutos ei voi tulla voimaan luottamushenkilöorganisaation osalta 1.6.2021 vaan tältä osin hallintosääntömuutoksen voimaantuloa tulee siirtää 1.8.2021. Viranhaltijaorganisaatioon kohdistuvien muutosten voimaantuloa ei ole tarpeen siirtää vaan ne voivat tulla voimaan 1.6.2021.

Päijät-Hämeen jätelautakunta päätti kokouksessaan 22.4.2021 § 5 esittää Lahden kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että hallintosääntöön muutetaan Päijät-Hämeen jätelautakunnan nimeksi Lahden seudun jätelautakunta 1.8.2021 alkaen. Lautakunnan päätös ja yhteistoimintasopimus on tämän pykälän liitteenä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto
Kv: valitusosoitus

Toimenpiteet

Kh: Kv
Kv: säädöskokoelma

Liitteet

Päijät-Hämeen jätelautakunnan päätös 22.4.2021 § 5
Yhteistoimintasopimus jätehuoltoviranomaisena toimimisesta

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 03.05.2021

§ 172

Erityisperusteltu poisto aika Kivimaan koulun uudisrakennus

2565/10.03.02.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kiinteistötaloussuunnittelija Jorma Lehikko, p. 050 398 5211

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää perusteluosassa esitettyjen
erityisperusteltujen poistoaikojen vahvistamista seuraavasti:
- Kivimaan koulun uudisrakennus, poistoaika 30 vuotta (360 kk)

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Konserni- ja tilajaosto, 26.04.2021

§ 35

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Toimitilajohtaja Arola Jouni

Päätösehdotus

Konserni- ja tilajaosto päättää esittää kaupunginhallitukselle perusteluosassa esitettyjen erityisperusteltujen poistoaikojen vahvistamista seuraavasti:

- Kivimaan koulun uudisrakennus, poistoaika 30 vuotta (360 kk)

Perusteluosa

Lahden Tilakeskus esittää maaliskuussa 2021 valmistuneelle Kivimaan koulun uudisrakennukselle erityisperusteltua 30 vuoden (360 kk) poistoaikaa. Lahden kaupungin voimassa olevan poistosuunnitelman, kaupunginvaltuuston päätöksen 11.4.2016 § 36 mukaisesti voidaan Kilan kuntajaoston yleisohjeen mukaisista poistoaajoista, 20 vuotta (240 kk), poiketa erityisperusteilla.

Erityisperusteluna valmistuneen hankkeen osalta esitetään: Kivimaan koulun uudisrakennus otetaan käyttöön 2021. Nyt valmistuva uudisrakennus tulee Sivistystoimialan palvelualueen käyttöön. Koulurakennuksen suunnittelun ja rakentamisen lähtökohtana on ollut 50 vuoden käyttöikä. Uudisrakennuksen taloudellinen pitoaika on yli 30 vuotta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Jaosto: Kh

Jaosto ja Kh: ote Lahden Tilakeskus

§ 173

Valtuustokysymys lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden koronatukien hyödyntämisestä ja palveluiden saatavuudesta KV

2195/00.01.01.04/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Opetuksen palvelupäällikkö Johann Saastamoinen, p. 044 416 3159

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa vastauksenaan kysymykseen perusteluosassa esitetyn.

Samalla kaupunginhallitus tekee valtuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto merkitsee kysymyksen ja kaupunginhallituksen siihen antaman vastauksen tiedokseen."

Perusteluosa

Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän valtuustokysymys 8.3.2021:

"Valtuustokysymys lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden koronatukien hyödyntämisestä ja palveluiden saatavuudesta:

Koronakriisi lisää lasten ja nuorten eriarvoisuutta ja syrjäytymistä. Koronan leviämisen estämiseksi tehdyillä toimenpiteillä on ollut vaikutusta lasten ja nuorten oppimistuloksiin, hyvinvointiin ja yhdenvertaisuuteen. Hyvinvointi on heikentynyt merkittävästi erityisesti niiden lasten ja nuorten osalta, joiden perheiden toimeentulo heikentynyt, ovat vammaisia tai pitkäaikaissairaita, ovat kodin ulkopuolelle sijoitettuja sekä lasten ja nuorten, joiden perheissä on mielenterveys- tai päihdeongelmia. Korona on kuormittanut myös vanhempia, mikä lisää vanhemmuuden tuen tarvetta ja kasvattaa erilaisten sosiaalisten ongelmien riskiä.

Vaikutusten lieventämiseksi Suomen hallitus päätti keväällä 2020 toteuttaa 320 miljoonan euron lasten ja nuorten hyvinvointipaketista (perusopetus 70 milj., varhaiskasvatus 14 milj., lukio-opiskelu 17 milj., ammatilliseen koulutukseen 30, nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön vahvistamiseen 12 milj.). Osana hyvinvointipakettia Suomen hallitus on päättänyt tukea lapsia, nuoria ja perheitä koronaviruksen aiheuttamassa poikkeustilanteessa lisäämällä 112,3 miljoonaa euroa peruspalvelujen valtionosuuskorotuksiin. Varat olisi tullut kohdistaa lasten, nuorten ja perheiden sosiaalipalveluihin sekä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin. Näistä rahoista Lahti on saanut 2,2 miljoonaa euroa.

Kuinka Lahti on käyttänyt näitä viimeiseksi mainittuja tukia? Millaisiin toimiin kaupunginhallitus on ryhtynyt ja aikoo ryhtyä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamiseksi ja ongelmien ennaltaehkäisemiseksi?"

Esi- ja perusopetuspalvelut 21.4.2021:

"Vastaus valtuustokysymykseen esi- ja perusopetuksen osalta:

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt Lahden esi- ja perusopetukselle erityisavustusta koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen (COVID19 -avustus).

Avustuksella kavennetaan tukea tarvitsevien oppilaiden poikkeusolojen aikana syntyneitä oppimiseroja kohdentamalla tukea mm. tukiopetuksen, jakotuntien, S2 -opetuksen ja osa-aikaisen erityisopetuksen antamiseen. Lisäksi esi- ja perusopetuksen henkilöstön hyvinvointi ja vuorovaikutusosaamista kehitetään järjestämällä koulutusta mielenterveyteen, tunne- ja tietoisuustaitoihin sekä poissaolojen puuttumiseen. Erityisavustusta on saatu opetus- ja kulttuuriministeriöltä 1 327 622,5 euroa (95%) ja omarahoituksen osuus on 69 874,87 euroa (5%). Rahoitusta käytetään vuosien 2020-2021 aikana.”

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 10 §:

”Valtuutettu voi tehdä kaupunginhallitukselle osoitetun kirjallisen kysymyksen kunnan toimintaa, hallintoa tai talouden hoitoa koskevasta asiasta. Kysymys on toimitettava kirjallisena konsernipalveluihin.

Kaupunginhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään siinä valtuuston kokouksessa, joka ensiksi pidetään kuuden viikon kuluttua kysymyksen saapumisesta, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu antaa.

Vastaus tai ilmoitus on merkittävä tiedoksi. Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta tutkimaan kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä tästä. Muuta päätöstä ei kysymyksen johdosta saa tehdä.”

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: -

§ 174

Valtuustokysymys Lahti Events Oy:n talousaseman selvitykseen ja mitä vastuuta on Lahden kaupungilla yhtiölle ja mitä on yhtiön kautta välillisiä vastuuta kolmansille osapuolille KV

2732/00.01.01.04/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Konserniohjauksen päällikkö Veli-Pekka Ignatius p. 044 716 1895

Päätös

Kaupunginjohtaja täydensi päätösesitystään siten, että kohta 5.5 muutettiin kuulumaan seuraavaksi:

”Kymiring Oy ei kuulu Lahti konserniin eikä kaupunki tai yksikään kaupungin yhtiö omista Kymiring Oy:tä. Kaupunginhallituksella tai kaupunginjohtajalla ei ole erityistä tietoa yhtiön tai sen omistajien taloustilanteesta. Lahti Events Oy:n tehtävänä on arvioida toimintaansa kuuluvia riskejä ja raportoida niistä omistajaohjaukselle.”

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunginsihteeri Janne Mäki ilmoitti esteellisyytensä (HL 28.2. § 5. kohta) ja poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Pöytäkirjanpitäjänä toimi tämän pykälän osalta kaupunginlakimies Pekka Virkkunen.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa vastauksenaan kysymykseen perusteluosassa esitetyn.

Samalla kaupunginhallitus tekee valtuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto merkitsee kysymyksen ja kaupunginhallituksen siihen antaman vastauksen tiedokseen."

Perusteluosa

Valtuutetut Jorma Ratia ja Pertti Arvaja ovat tehneet 25.3.2021 liitteenä olevan valtuustokysymyksen.

Vastaus valtuustokysymykseen:

"Valtuutettu Jorma Ratia on esittänyt valtuustokysymyksen Lahden kaupungin valtuustoa koskevan sääntöjen 10§: n mukaisesti. Kysymykset ja vastaukset noudattavat valtuutettu Jorma Ratian muotoilemaa numerointia.

5.1. Saatujen tietojen mukaan Events on tehnyt salassa pidettävän sopimuksen Kymiring Oy:n moottoriradalla mahdollisesti järjestettävästä MOTO GP nimisestä moottoripyörien GP kilpailusta. Tämän sopimuksen perusteella olisi Events maksamassa vuosittain kunkin kilpailun järjestämisen yhteydessä rata-alueen vuokrana Kymiring Oy:lle kaksi (2) miljoonaa euroa.

Onko tieto oikea, onko Events maksanut viime kesänä Kymiring Oy:lle mahdollisesti järjestettävästä kilpailusta vuonna 2021?

- Lahti Events Oy on tehnyt salassa pidettävän sopimuksen Kymiring Oy:n kanssa MotoGP- kilpailun tapahtumaosuuden järjestämisestä.

Tapahtuma-alalle on tyypillistä, että tapahtumatalon tai -alueen toimija vuokraa tapahtumatilojaan tapahtumajärjestäjien käyttöön. Näin toimii myös KymiRing ratayhtiö – se vuokraa aluettaan tapahtumakäyttöön tapahtumien järjestäjille. Alalle on tyypillistä, että tapahtumatilasta tai -alueesta maksettava vuokra maksetaan aina ennen tapahtumaa. Olisi poikkeuksellista, jos Lahti Events oy tapahtuma-alan toimijana, ei toimisi alan normaalikäytänteiden mukaan. Lahti Events oy:n tekemät tapahtuma- ja kumppanisopimukset ovat liikesalaisuuden piirissä, eikä niitä ole luvallista julkaista ilman merkittäviä sopimusrikkomusmaksuja.

5.2. Jos kaksi (2) miljoonaa euroa on maksettu, niin miksi se on maksettu ennen tapahtumaa ja onko siitä Events/kaupunki saanut vakuuden, jos kilpailuja ei järjestetä ja Kymiring Oy:n on palautettava summa?

- Tapahtuma-alueen varausmaksun suuruutta ei ole julkaistu. Kuten edellisessä vastauksessa kerrottiin, tapahtuma-alan normaali käytäntö on, että tapahtumatilojen vuokrat maksetaan aina ennen tapahtumaa varausmaksun muodossa. Mikäli Lahti Events oy ei järjestäisi tapahtumia KymiRingillä on voimassa alalla olevat käytännöt tapahtumatilojen /- alueiden peruutusehdoista.

5.3. Mitkä ovat arvioitujen tuottojen perusteet ja niiden määrät, jotka Events tai kaupunki odottaa tuleviksi vastineena rata-alueen vuokraamisesta?

- Lahti Events Oy:n tapahtumakalenterissa KymiRingillä vuodelle 2021 on kaksi tapahtumaa MotoGP osakilpailu ja MXGP:n MM- osakilpailu. MotoGP:n osalta Lahti Events vastaa myynnin ja tuotannon osalta

kuluttajille suunnatusta tapahtumaosuudesta, johon kuuluvat mm. lipunmyynti, kumppani- ja sponsorisopimukset, VIP-lippujen myynti, ravintolatoiminta sekä expoalue. Näistä osuuksista syntyy tuottoja ja kuluja. Tapahtumien toteutuessa suunnitellusti niistä saadut tulot ylittävät olennaisesti menot ja tapahtumajärjestämisen riskit on otettu huomioon myös taloudellisesti.

5.4. Hallinto-oikeus aikanaan kumosi lainvoimaisesti 8.5.2020 hankkeen ryhtyä KOKO Lahden ja Eventisin kautta Kymiring Oy:n osakkaaksi 2,0 miljoonan euron pääomapanoksella. Onko kaupunginhallitus/kaupunginjohtaja nyt Eventsin kautta toteuttavalla ja ratavuokraksi nimetyllä ja kaupungin tosiasiallisesti maksamalla suorituksella kumoamassa hallinto-oikeuden päätöstä?

- Lahti Events oy toimii normaalin tapahtuma-alan käytänteiden mukaan järjestäessään tapahtumia. Kuten aikaisemmissa vastauksissa on kerrottu, on tapahtumatiilojen ja -alueiden vuokraus täysin normaalia tapahtuma-alan toimintaa ja kustannus, joka syntyy tapahtumia järjestettäessä.

Tässä tapauksessa MotoGP- kilpailun aikaisen tapahtuman järjestämisen paikkana toimii KymiRing-moottorirata, josta tapahtuman järjestäjä maksaa tapahtuma-alueen käytöstä normaalia tapahtumanaikaista vuokraa.

5.5. Ovatko kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja tietoisia Kymiring Oy:n heikosta taloustilanteesta, josta on toistaiseksi annettu julkisuuteen vain v. 2019 luvut?

- Kymiring Oy ei kuulu Lahti konserniin eikä kaupunki tai yksikään kaupungin yhtiö omista Kymiring Oy:tä. Kaupunginhallituksella tai kaupunginjohtajalla ei ole erityistä tietoa yhtiön tai sen omistajien taloustilanteesta. Lahti Events Oy:n tehtävänä on arvioida toimintaansa kuuluvia riskejä ja raportoida niistä omistajaohjaukselle

5.6. Käytettävissämme olevista Eventsin taseista ilmenee, että v. 2020 liikevaihto oli n. 1,1 miljoonaa euroa. Kun kyseessä on palveluyritys, niin huomiota kiinnittää ”ostot” n. 300 000 euroa sekä ”muut liiketoiminnan kulut” n. 700 000 euroa. Nämä erittelemättömät kulut ovat vuoden liikevaihtoa vastaavat. Mitkä ovat kyseisten erien tarkemmat erittelyt n. 50 000 euron tarkkuudella? Erittelyksi riittää saajien osalta samat tarkkuudet, joilla julkaistiin Lahti Energia Oy:n asianajopalveluiden luvut.

- Vuoden 2020 kulut ovat pääsääntöisesti Salpausselän kisoista koostuvia kuluja, joita on yhteensä 292.859,00 €. Ostot koostuvat alle 50.000€ yksittäisistä ostoista. Loppuosa koostuu 6.211,00 € kohdistuu MotoGP ja MXGP-tapahtumien markkinointiin ja työskentelyyn liittyviin laitteisiin.

- Ulkopuolisista palveluista kohdistuu 594.253€ Salpausselän kisoihin. Isoimpia eriä ovat urheilujoukkueiden ja median majoituspalvelut yhteensä 277.000€, yksittäiset hotellisopimukset ovat salassapidon alaisia. Lisäksi tapahtuman tekninen rakentaminen (mm. IT, AV, sähkö, aidat) yhteensä 92.176 €, joka koostuu pienemmistä sopimuksista. Salpausselän kisojen yksittäinen isompi kustannus on Lahden Hiihtoseuran kanssa tehty kilpailun järjestelysopimus, arvoltaan 88.800

€. Loput ostot koostuvat mm. kuljetuksista, turvasta, ohjelmasisällöstä sekä tapahtuman aikaisesta henkilöstöstä.

- Loppuostoista 110.375 € koostuu MotoGP ja MXGP 2020 vuoden tapahtumien valmisteluista, joita on tehty ostopalveluna. Yksikään toimija ei ole ollut yli 50.000 €. Opetus- ja kulttuuriministeriö on tukenut MXGP 2020-tapahtuman valmistelua 60.000€ summalla, joka tulopuolella kohdistuu tähän ostopalveluun.

5.7. Eventsin taseessa on huomiota herättävät suuret saamiset, joita ei ole eritelty. "Muut saamiset" ovat n. 2 miljoonaa euroa ja "siirtosaamiset" n. 2,9 miljoonaa euroa, yhteensä lähes 5 miljoonaa euroa. Tämä on lähes sama summa kuin taseen loppusumma, n. 5,5 miljoonaa euroa. Asia on hyvin poikkeuksellinen normaalisti toimivassa osakeyhtiössä.

Mitkä ovat em saamisten suurimmat yksittäiset erät, n. 50 000 euron tarkkuudella?

- Pitkäaikaiset saamiset 2.095.989 € kohdistuu Suomen Hiihtoliiton MM2017-tapahtumaan, josta on tehty 15 vuoden maksujärjestelysopimus.

- Siirtosaamiset 2.900.000€ sisältää vuodelle 2020 myytyjen ja vuoteen 2021 siirrettyjen MotoGP- ja MXGP-tapahtumien pääsylippuja. Lisäksi tapahtumatuotantoihin kohdistuvat ennakkomaksut, Opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksen, Lahti MM2017 pienempiä saamisista sekä tapahtumaprojektien jaksotukset vuodelta 2020 vuoteen 2021.

5.8. Events on tilikaudella v.2020 moninkertaistanut hallituksen palkkioita verrattuna vuoteen 2019.

Hallituksen palkkiot olivat v. 2019 n. n. 3 700 euroa, mutta v. 2020 n. 14 600 euroa. Tarkastelussa on laskettava myös KOKO Lahden hallituspalkkiot, n. 17.500 euroa. Kiinteässä yhteydessä olevat yhtiöt ovat maksaneet yhteensä hallituspalkkioita n. 31 900 euroa.

Miksi palkkiot Eventsissä ovat moninkertaistuneet ja montako kokousta on hallitus pitänyt koronavuonna? Ovatko palkkiot kaikilta osin noudattaneet kaupunginhallituksen ohjeistuksia? Kuinka paljon palkkioista on maksettu hallituksen puheenjohtajalle ja onko hänelle maksettu joitain muita korvauksia/palkkioita yhtiön tai KOKO Lahti Oy:n toimesta?

- Vuonna 2020 KOKO Lahti oy:n hallitus kokoontui kymmenen (10) kertaa. Kokouspalkkioita vuonna 2020 maksettiin yhteensä 17.335,00€.
- Puheenjohtajan palkkio-osuus tuosta summasta on yhteensä 6.675,00€ (10 x 217,50€ + vuosipalkkio 4500,00€). Puheenjohtajalle ei maksettu muita palkkiota tai korvauksia vuonna 2020.
- Vuonna 2020 maksettiin ansionmenetyskorvauksia yhteensä 216,71€.
- Kokouspalkkiot ja ansionmenetyskorvaukset vuonna 2020 yhteensä 17.551,71€.
- Kokouspalkkiot noudattavat Lahden kaupungin hallituksen päätöstä.

- Vuonna 2020 Lahti Events Oy:n hallitus kokoontui yhdeksän (9) kertaa. Vuoden 2020 palkkioita maksettiin yhteensä 8.047,50€.

- Puheenjohtajan palkkio-osuus tuosta summasta on 1.957,50€ (9 kokousta x 217,50€). Puheenjohtajalle ei maksettu muita palkkioita tai korvauksia vuonna 2020.
- Vuoden 2019 syyskauden kokouspalkkiot maksettiin tammikuussa 2020, jolloin kokouspalkkiot ovat kirjautuneet vuodelle 2020.
- Lahti Events oy:n hallituksen palkkiot vuonna 2019 olivat 10.317,50 € ja vuonna 2020 8.047,50€
- Kokouspalkkiot noudattavat Lahden kaupungin hallituksen päätöstä.

5.9. Lahdessa kaupungin omistuksessa toimii kaksi tapahtumayhtiötä ja osakkuusyhtiönä Lahti Region Oy. Käsitykseni mukaan on aikanaan linjattu, ettei useita kaupungin yhtiöitä toimi samalla toimialalla. Linjaus korostuu, kun kyseessä on jatkuvasti kaupungin tukea tarvitsevat yhtiöt. Eventsin osalta on merkittävää, että sillä on velkoja taseen liitetietojen mukaan saman konsernin yrityksille n. 5,4 miljoonaa euroa.

Onko kaupunginhallitus käsitellyt asiaa ja mihin toimenpiteisiin mahdollisesti ryhdytään päällekkäisiä toimintoja harjoittavien yhtiöiden joko yhdistämiseksi tai joiltain osin lopettamiseksi?

- Lahden kaupunki on vuonna 2015 päättänyt fuusioda Lahden Messut oy:n ja Lahden Sibeliustalo oy:n. Fuusio toteutettiin 1.1.2017. Tavoitteena oli yhdistää Lahden kaupungin omistamat tapahtumayhtiöt.
- Lahti Events oy on perustettu vuonna 2015 järjestämään vuoden 2017 hiihdon MM-kilpailut Lahteen. Yhtiö toimi Lahden seutu – Lahti Regionin tytäryhtiönä kunnes Lahden kaupunki, Lahti Eventsin omistajana, päätti keskittää tapahtumatoiminnot omistamansa tapahtumayhtiön KOKO Lahti oy:n alle.

- Lahti Region oy on Lahden kaupungin ja osan ympäryskuntien omistama. Lahti Region oy:n tehtävä on alueen markkinointi ja matkailun edistäminen. Lahti Region oy:n ei ole kaupallinen tapahtumajärjestäjä. Lahti Region oy:lle Lahden kaupunki maksaa 4,5€/asukas jokaista toimintavuotta kohti ja muut omistajat rahoitussopimuksen mukaisen korvauksen.
- KOKO Lahti oy:lle Lahden kaupunki maksaa vuosittain ns. vuokra-avustusta ja vuonna 2020 avustus oli 900.000€.
- Lahti Events oy ei ole saanut Lahden kaupungilta suoraa avustusta.
- Kaupunginhallitus ja sen jaostot tarkastelevat konsernirakenteen tarkoituksenmukaisuutta säännöllisesti.”

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 10 §:

”Valtuutettu voi tehdä kaupunginhallitukselle osoitetun kirjallisen kysymyksen kunnan toimintaa, hallintoa tai talouden hoitoa koskevasta asiasta. Kysymys on toimitettava kirjallisena konsernipalveluihin.

Kaupunginhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään siinä valtuuston kokouksessa, joka ensiksi pidetään kuuden viikon kuluttua kysymyksen saapumisesta, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu antaa.

Vastaus tai ilmoitus on merkittävä tiedoksi. Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta tutkimaan kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä tästä. Muuta päätöstä ei kysymyksen johdosta saa tehdä.”

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: muutoksenhakukielto

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: -

Liitteet

Valtuustokysymys Lahti Events Oy:n talousaseman selvitykseen ja mitä vastuita on Lahden kaupungilla yhtiölle ja mitä on yhtiön kautta välillisiä vastuita kolmansille osapuolille

§ 175

Väliaikaisen valmistelutoimielimen asettaminen

3614/00.00.01.11/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki p. 044 716 1416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Konsernipalvelujohtaja Mäkinen Mika

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että Päijät-Hämeen hyvinvointialueen väliaikaisen valmistelutoimielimen asettaa Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän hallitus ja nimeää valmistelutoimielimeen varapuheenjohtajaksi kaupunginjohtaja Pekka Timosen.

Perusteluosa

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntatyhtymä 27.4.2021:

"Väliaikaisen valmistelutoimielimen asettaminen

Pääministeri Marinin hallitus antoi eduskunnalle 8.12.2020 esityksen hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta vkoskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan vmukaisen ilmoituksen antamiseksi.

Ehdotettu lainsäädäntökokonaisuus sisältää lakiehdotuksen sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaattamisesta (voimaansaattolaki).

Voimaansaattolain 8 §:n mukaan hyvinvointialueen kuntien, perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon yhteistoiminta-alueiden, sairaanhoitopiirin, erityishuoltopiirin ja alueen pelastustoimen (osapuolet) on sovittava välittömästi tämän lain voimaan tultua väliaikaisen valmistelutoimielimen kokoonpanosta ja siitä, mikä viranomainen asettaa valmistelutoimielimen.

Väliaikaisen valmistelutoimielimen jäsenet on valittava osapuolten viranhaltijoista, joilla on hyvä asiantuntemus toimialansa toiminnasta ja taloudesta. Valmistelutoimielimen asettamisesta on ilmoitettava valtiovarainministeriölle.

Hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin vastaa hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta siihen saakka, kunnes aluevaltuusto on valittu ja aluevaltuuston asettama aluehallitus on aloittanut toimintansa.

Väliaikaiseen toimielimeen sovelletaan naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:ää julkisen hallinnon ja julkista valtaa käyttävien toimielinten kokoonpanosta.

Lakiehdotuksen 10 §:n mukaan valmistelutoimielimen tehtävänä on yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy hyvinvointialueelle:

1) selvittää hyvinvointialueille siirtyvä henkilöstö ja valmistella aluevaltuustolle ehdotukset henkilöstön siirtosuunnitelmaksi ja -sopimuksiksi;

- 2) osallistua hyvinvointialueelle siirtyvän irtaimen ja kiinteän omaisuuden selvittämiseen;
- 3) osallistua hyvinvointialueelle siirtyvien sopimusten ja näitä koskevien oikeuksien ja velvollisuuksien selvittämiseen;
- 4) osallistua hyvinvointialueelle siirtyvien hallinto- ja palvelutehtävien hoitamista tukevien tieto- ja viestintätekniisten järjestelmien ja ratkaisujen selvittämiseen;
- 5) valmistella hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon järjestämistä sekä tilintarkastajan valintaa;
- 6) päättää hyvinvointialueen vuosien 2021 ja 2022 talousarviosta;
- 7) osallistua ensimmäisten aluevaalien järjestämiseen;
- 8) valmistella muut hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämiseen välittömästi liittyvät asiat.

Ehdotuksen mukaan voimaannpanolaki tulee voimaan 1.7.2021.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän hallitus asetti 15.3.2021 työryhmän valmistelevaan ehdotusta väliaikaisen valmistelutoimielimen asettamiseksi. Työryhmän esitys käsiteltiin vapaaehtoisen alueellisen valmistelun poliittisessa ohjausryhmässä 23.4.2021. Poliittinen ohjausryhmä hyväksyi ehdotuksen, jonka mukaan kunnat nimeävät neljä jäsentä (Lahti, Heinola, Sysmä, Orimattila), Päijät-Hämeen pelastuslaitos yhden jäsenen, Eteva kuntayhtymä yhden jäsenen ja Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä viisi jäsentä. Jäsenille nimetään varajäsenet.

Hyvinvointikuntayhtymän edustaja nimetään puheenjohtajaksi ja Lahden kaupungin edustajavarapuheenjohtajaksi. Lisäksi

seurantaryhmä hyväksyi, että Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän hallitus asettaa väliaikaisen valmistelutoimielimen.

Väliaikaisen valmistelutoimielimen asettaminen edellyttää osapuolten yhtäpitäviä päätöksiä.

Edellä olevaan viitaten Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä esittää, että voimaannapolain tarkoittamat osapuolet tekevät toukokuun 2021 aikana seuraavan päätöksen:

1. Nimeävät Päijät-Hämeen hyvinvointialueen väliaikaiseen valmistelutoimielimeen seuraavat jäsenet ja varajäsenet

Kunnat

jäsen: kaupunginjohtaja Pekka Timonen, Lahden kaupunki,
varapuheenjohtaja

varajäsen: kunnanjohtaja Päivi Rahkonen, Hollolan kunta

jäsen: kaupunginjohtaja Jari Parkkonen, Heinolan kaupunki

varajäsen: kunnanjohtaja Rinna Ikola-Norrbacka, Asikkalan kunta

jäsen: kunnanjohtaja Marketta Kitkiöjoki, Sysmä kunta

varajäsen: kaupunginjohtaja Osmo Pieski, Orimattilan kaupunki

jäsen: hyvinvointipäällikkö Kristiina Hämäläinen, Orimattilan kaupunki

varajäsen: kunnanjohtaja Petri Koivula, Padasjoen kunta

Päijät-Hämeen pelastuslaitos

jäsen: pelastusjohtaja Jari Hyvärinen

varajäsen: hallintopäällikkö Merja Saasmo

Eteva kuntayhtymä

jäsen: toimitusjohtaja Marika Metsähonkala

varajäsen: talousjohtaja Sampo Salo

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä

jäsen: toimitusjohtaja Marina Erhola, puheenjohtaja

varajäsen: ostopalvelujohtaja Ismo Rautiainen

jäsen: talousjohtaja Antti Niemi

varajäsen: talouspäälikkö Paula Ryynänen

jäsen: henkilöstöjohtaja Erja Saari

varajäsen: henkilöstöpäälikkö Anu Salmela

jäsen: toimialajohtaja Jukka Santala

varajäsen: konserni- ja yhteyspäälikkö Timo Louna

jäsen: hallintojohtaja Veli Penttilä

varajäsen: hallintopäälikkö Sari Lahti

2. Päättävät, että Päijät-Hämeen hyvinvointialueen väliaikaisen valmistelutoimielimen asettaa Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän hallitus.

Päätöksestä pyydetään toimittamaan ote Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kirjaamoon.”

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: phhyky@kirjaamo.fi, luettelot

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 03.05.2021

§ 176

Asemakaava ja asemakaavan muutosehdotus A-2746 sekä siihen liittyvä tonttijako- ja tonttijaon muutosehdotus M-21-18, Ylhäistentie 4, Pajulahti, Nastola KV

209/10.02.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Suunnitteluinsinööri Riina Puusaari p. 044 790 9508

Tonttijaon osalta kiinteistörekisterinhoitaja Eija Eskelinen p. 040 833
8675

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunginsihteeri Janne Mäki ilmoitti esteellisyytensä (HL 28.2. § 5. kohta) ja poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Pöytäkirjanpitäjänä tässä kohdassa toimi kaupunginlakimies Pekka Virkkunen.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan ja asemakaavan muutosehdotuksen A-2746, jolla muodostuu Lahden kaupungin

Nastolan (35.) kaupunginosan korttelin 614 tontit 2 ja 3 sekä Lahden kaupungin Nastolan kaupunginosan (35.) korttelin 614 tontteja 2 ja 3 koskevan tonttijako- ja tonttijaonmuutosehdotuksen nro M-21-18.”

Perusteluosa

Lahden kaupungin Nastolan (35.) kaupunginosan kortteleita 614 ja 619 sekä kiinteistöä 532-406-2-114 koskeva asemakaava ja asemakaavan muutosehdotus A-2746 Ylhäistentie 4, Pajulahti sekä siihen liittyvä tonttijako- ja tonttijaon muutosehdotus M-21-18.

Asemakaava ja asemakaavan muutos on tullut vireille maanomistajan hakemuksesta.

Asemakaavan ja asemakaavan muutoksen tavoitteena on muuttaa lomarakennusten korttelialue ja sen viereinen asemakaavoittamaton alue asuin- ja majoituskäyttöön. Samalla tarkistetaan korttelialueiden rajat sekä suunnittelualan muut kaavamääräykset. Suunnittelualan pinta-ala on noin 11,2 ha.

Asemakaavalla ja asemakaavan muutoksella muutetaan voimassa olevan kaavan mukainen loma-asuntojen korttelialue (RA-2) sekä maanomistajan hankkima lisämaa urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YU-1) ja osoitetaan sille lisärakennusoikeutta. Toisen urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue (YU-2) osalta muutokset ovat vähäisiä: päivitetään tonttirajat, rakennusalueiden ja istuttavien alueiden rajat.

Kaupungin strategian (2017) mukaisesti kaava mahdollistaa yritysten sijoittumisen ja työpaikkojen lisääntymisen alueella (A1) sekä Lahden liikunta-, kulttuuri- ja tapahtumatarjonnan lisääntymisen (A5). Kaava edistää strategian vuoden 2020 kärkihanketta 4. Yrittäjien Lahti mahdollistamalla olemassa olevien yritysten kehittymistä ja toimintaedellytyksiä.

Kaavatilanne

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa alue kuuluu palvelujen alueeseen (P). Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaavassa suunnittelualue on urheilu- ja virkistyspalveluiden aluetta (VU).

Voimassaolevassa asemakaavassa suunnittelualueelle on osoitettu kaksi erillistä tonttia, joista korttelin 619 tontti 1 on osoitettu loma-asuntojen korttelialueeksi (RA-2) ja korttelin 614 tontti 1 on osoitettu urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YU-2).

Vuorovaikutus

Asemakaavatyön vireille tulosta on ilmoitettu MRL 63 §:n 3 mom. mukaisesti 8.3.2018 julkaistussa Lahden kaupungin vuoden 2018 kaavoituskatsauksessa (kohde 37).

Kaavatyötä käsittelevä yleisötilaisuus (Nastolan kaavailta) järjestettiin 23.5.2018. Ensimmäinen kaavaluonnos oli kuultavana 16.–31.8.2018.

Ensimmäisen luonnoksen jälkeen suunnittelualue on laajentunut ja työn tavoitteet tarkentuneet, minkä vuoksi laadittiin uusi kaavaluonnos. Toista kaavaluonnosta esiteltiin verkossa järjestetyssä Nastolan kaavaillassa 3.12.2020. Toinen kaavaluonnos oli kuultavana 4.-19.2.2021.

Kaavahankkeesta on kuultu viranomaisia ja kaavan osallisia. Kaavatyöhön liittyvää aineistoa on ollut nähtävillä kaavahankkeen verkkosivulla koko kaavahankkeen ajan.

Ensimmäisen luonnoksen kuulemisaikana saatiin neljä lausuntoa ja yksi mielipide, joka ei koskenut suunnittelualuetta. Toisen luonnoksen kuulemisaikana saatiin yksi lausunto. Lausunnon antaneista Lahden

ympäristöpalveluilla ei ollut huomautettavaa kaavaluonnoksen sisällöstä.

Muissa lausunnoissa kiinnitettiin seuraaviin asioihin huomiota:

- Lahden museoilta saaduissa lausunnoissa kiinnitettiin yleisesti huomiota Pajulahden kulttuurihistoriallisiin arvoihin sekä alueen maisema-arvoihin. Toisesta luonnoksesta museo lausui, että ennen tulevaa rakentamista tulee tehdä maastotarkastus mahdollisten muinaisjäännösten inventoimiseksi, joka kohdistuu erityisesti suunnittelualueen rakentamattomille/mylläämättömille osille.
- Nastolan aluejohtokunta puolsi lausunnossaan kaavaluonnoksen ratkaisua.
- Lahti Aqua esitti erillistä mainintaa vesihuollon järjestämisestä alueella.

Lausuntojen ja mielipiteen perusteella ei kaavaan ole tehty muutoksia.

Museon lausunto maastotarkastuksesta on toimitettu maanomistajalle. Alkuperäiset lausunnot ja mielipide ovat päätösehdotuksen liitteenä. Vastineet mielipiteeseen ja lausuntoihin löytyvät liitteenä olevasta kaavaselostuksesta kohdasta 4.3.2.

Vaikutusten arviointi

Asemakaavalla ja asemakaavan muutoksella on lieviä vaikutuksia rakennettuun ympäristöön. Kaava lisää alueelle rakennusoikeutta ja mahdollistaa siten noin 64 asunnon rakentamisen tontille 2. Alueen lisärakentaminen lisää jonkin verran liikennettä Pajulahdentiellä ja Ylhäistentiellä kaava-alueen kohdalla.

Kaavalla on lieviä vaikutuksia luontoon tai luonnonympäristöön. Rakentamisen myötä puustoa ja kasvillisuutta poistetaan ja joudutaan todennäköisesti tekemään jonkin verran täyttöjä ja kallioleikkauksia sekä mahdollisesti siirtämään vallin länsipuolella kulkevaa ojaa.

Kaava tiivistää olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta, mikä on taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävä. Lisäksi asemakaava lisää Pajulahden majoituskapasiteettia ja parantaa siten Pajulahden toimintaedellytyksiä.

Asemakaavan ja asemakaavan muutoksen yhteydessä tehdään MRL 78§:n mukaisesti Nastolan (35.) kaupunginosaan tonttijako ja tonttijaon muutos M-21-18 korttelin 614 tonteille 2 ja 3.

Asemakaavan muutos ei vaadi maankäyttösopimusta.

Käsittely lautakunnassa

Tekninen ja ympäristölautakunta käsitteli asiaa 23.2.2021 § 44. Asian esittelijän, maankäytön johtajan Petri Honkasen päätösehdotus oli seuraava:

”Lautakunta päättää hyväksyä asemakaavan ja asemakaavan muutosehdotuksen A-2746 sekä tonttijako- ja tonttijaonmuutosehdotuksen nro M-21-18 asetettavaksi julkisesti nähtäville.

Mikäli mahdolliset muistutukset eivät anna muuhun aihetta, lautakunta esittää, että kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan ja asemakaavan muutosehdotuksen A-2746, jolla muodostuu Lahden kaupungin Nastolan (35.) kaupunginosan korttelin 614 tontit 2 ja 3 sekä Lahden

kaupungin Nastolan kaupunginosan (35.) korttelin 614 tontteja 2 ja 3 koskevan tonttijako- ja tonttijaonmuutosehdotuksen nro M-21-18.”

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Vaiheet nähtävilläolon jälkeen

Asemakaavan muutosehdotus A-2746 on ollut maankäyttö- ja rakennuslaissa säädettyssä järjestyksessä julkisesti nähtävillä 11.3–12.4.2021, eikä sitä vastaan ole tehty muistutuksia.

Nähtävilläolon jälkeen kaavaselistusta on päivitetty ja selostukseen on lisätty tiivistelmä ELY-keskuksen lausunnosta, joka saapui myöhässä toisen luonnosvaiheen kuulemisajan jälkeen eikä ehtinyt tulla siten huomioiduksi kaavaehdotuksen valmistelussa. Lausunnon sisällön perusteella ei ole tehty muutoksia kaavaehdotukseen. Selostusta on päivitetty seuraavien kohtien osalta:

- 2.1 Kaavaprosessin vaiheet
- 4.2.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt
- 4.3.2 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote pöytäkirjasta ilman liitteitä hakijalle (Urheiluopistosäätiö, yhteyshenkilö [REDACTED]), ote pöytäkirjasta ilman liitteitä muistutuksen tekijöille ja sitä pyytäneille kunnan jäsenille, sähköinen tiedoksianto Hämeen ELY-keskukselle.

Lainvoimaisuuskysely Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta.

Lainvoimaiseksi tulon jälkeen kuulutus,
sähköisesti jäljennös kuulutuksesta Hämeen ELY-keskus,
jäljennös kuulutuksesta+kartta Hämeen Maanmittauslaitos,
jäljennös kuulutuksesta+kartta Päijät-Hämeen liitto,
jäljennös kuulutuksesta kaupunkiympäristön palvelualueen maankäyttö
ja aluehankkeet.

Liitteet

- A-2746 Kaavaselostus+seurantalomake KV
- A-2746 Kaavaehdotuskartta
- A-2746 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- A-2746 Luonnosvaiheiden lausunnot
- A-2746 Luonnosvaiheiden mielipiteet
- A-2746 Tonttijakokartta

§ 177

Talouden ja toiminnan seurantaraportti 1.1. - 31.3.2021 KV

807/02.00.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Konsernipalvelujohtaja Mika Mäkinen, puh. 050 556 9815

Controller Maija Laine, puh. 044 716 1433

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee Lahden kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportin 1.1.–31.3.2021 tiedokseen.

Samalla kaupunginhallitus tekee valtuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee Lahden kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportin 1.1.–31.3.2021 tiedokseen.”

Perusteluosa

Konsernipalvelut on valmistellut talouden ja toiminnan seurantaraportin 1.1.–31.3.2021. Neljännesvuosittain raporttiin liitetään myös Lahti-konsernin välitilinpäätös ja tytäryhteisöjen osavuositarkastukset.

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen ja lähettää sen edelleen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: Kv

Kv: -

Liitteet

Talouden ja toiminnan seurantaraportti tammi-maaliskuu 2021

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 03.05.2021

§ 178

Kaupunginhallituksen lausunto Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle KV 25.1.2021 § 14 Lahden suunta -työn 2017-2020 hyväksymistä koskevasta päätöksestä tehdyistä valituksista

2/10.02.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Yleiskaava-arkkitehti Johanna Sääksniemi p. 050 518 4445

Yleiskaavoittaja Sanna Suokas p. 044 769 8640

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Lahden suunta -työn 2017-2020 valitukset kohdistuivat Lahden kaupungin yleiskaava 2030 (Y-203). Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaan (SUMP) ei kohdistunut valituksia, joten se katsotaan hyväksytyksi Lahden kaupunginvaltuuston 25.1.2021 § 14 päätöksellä.

Yleiskaavan ratkaisujen lainvoimaistuminen nopeassa aikataulussa on tärkeää MAL-sopimuskirjauksien toteuttamiseksi.

Kaupunginhallitus ilmoittaa lausuntonaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle Salpausselän luonnonystävät ry:n ja Jokimaan Omakotiyhdistys ry:n valituksien johdosta seuraavan:

Lahden suunta -työn 2017-2020 prosessikuvaus

Lahdessa on kehitetty innovatiivisella tavalla yleiskaavoitusta jatkuvaksi, valtuustokausittain päivittyväksi prosessiksi ja tämä kehitystyö on saanut valtakunnan tasolla kiitosta. Lahdessa yleiskaavoitusta on tehty valtuustokausittain jatkuvana työnä vuodesta 2009. Lahden yleiskaavamalli on ajan hermolla ja ratkoo edelläkävijänä juuri niitä ongelmia, mitä Maankäyttö- ja rakennuslain uudistustyössä yritetään ratkaista. Erityisen tärkeää valtuustokausittain päivittyvässä yleiskaavamallissa on se, että asemakaavoitusta ohjaava yleiskaavoitus ja sen tietopohja pysyvät jatkuvasti ajan tasalla. Kaavoituksen kehittäminen ja ajassa mukana oleminen ovat olleet meidän yleiskaavamallimme vahvuus.

Vuosien 2017-2020 yleiskaavakierros oli jo kolmas jatkuvan yleiskaavan kierros. Tällä kierroksella työtä laajennettiin Lahden suunta -työksi, jossa yhdistyivät uudella tavalla maankäytön, liikenteen ja palveluiden suunnittelu. Työn ytimen muodostivat yleiskaava ja ensimmäistä kertaa laadittu Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma (SUMP). Yleiskaava ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma yhdistettiin prosessiksi, jota kutsutaan nimellä Lahden suunta. Tästä johtuen koko työstä on käytetty nimeä Lahden suunta -työ 2017-2020. Mukana oli myös ympäristöohjelman ja palveluverkkotyön teemoja. Tämä tapa tehdä maankäytön ja liikkumisen suunnittelua yhdessä on Suomessa ainutlaatuinen. Kehitimme siis myös kolmannelle kierroksella uutta ja olemme ajan hermolla yhdistämällä maankäytön ja liikenteen suunnittelua uudella tavalla, sekä huomioimalla ilmastotavoitteet koko työssä.

Lahden ensimmäinen Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma (SUMP) on valmisteltu yleiskaavan rinnalla samassa Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaisessa päätöksentekoprosessissa, vaikka laki ei tähän velvoita. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma (SUMP) on hyväksytty samassa päätösesityksessä Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) kanssa. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmalla ei ole oikeusvaikutuksia eikä se saa lainvoimaa. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaan (SUMP) ei kohdistunut valituksia, joten se katsotaan hyväksytyksi Lahden kaupunginvaltuuston 25.1.2021 § 14 päätöksellä.

Lähtökohtana jatkuvan yleiskaavamallin kehittämisessä on ollut se, että keskitytään aina muutostarveteemoihin. Yleiskaavan laatiminen neljässä vuodessa valtuustokausittain on käytännössä onnistunut, kun eri kierroksilla on keskitytty ajankohtaisiin asioihin. Vuosien 2017-2020 kierroksella työn painopisteet olivat yleiskaavan laajentaminen koko kaupungin alueelle, sopivan yleiskaavatason löytäminen, yleiskaavatyön mallin laajentaminen yleiskaavan ja eri ohjelmien muodostamaksi kokonaisuudeksi eli Lahden suunnaksi, kuuden strategisesti tärkeän teeman tarkastelu sekä Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen ensimmäistä kertaa. Strategisesti tärkeät teemat ovat 1) Kestävästi kasvava Lahti, 2) Lahden keskusta, 3) Asumisen Lahti, 4) Elinkeinojen Lahti, 5) Palvelujen ja kaupan Lahti ja 6) Luonnonläheinen Lahti, joiden pohjalta on myös laadittu Lahden suunta -työn 2017-2020 tavoitteet. Keskeistä jatkuvassa yleiskaavatyössä on ollut sen valmistuminen valtuustokauden aikana sekä mahdollisuus tarvittaessa siirtää lisätarkastelua vaativia teemoja seuraavalle kierrokselle. Jatkuva yleiskaavatyön innovatiivinen malli ei ole toimiva, jos joudumme joka kierroksella ratkaisemaan kaiken, eikä ajankohtaisiin teemoihin keskittyminen ole mahdollista.

Lahden kaupunki ja Nastolan kunta yhdistyivät 1.1.2016 uudeksi Lahden kaupungiksi. Lahden suunta -työn 2017-2020 tuloksena syntyi ensimmäinen koko uuden Lahden kaupungin kattava strateginen yleiskaava. Lahdessa on voimassa kuusi oikeusvaikutteista osayleiskaavaa ja yksi oikeusvaikutteinen rantayleiskaava. Laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee korvaamaan osan vanhoista osayleiskaavoista osittain ja osan kokonaan.

Hämeen ELY-keskus toteaa ehdotusvaiheen lausunnossaan seuraavaa: "Lahden suunnaksi nimetty yleiskaava ja kestävä liikunnan ohjelma vievät Lahtea tulevaisuuteen. Yleiskaavatyön kehittäminen Lahdessa on valtakunnan tasollakin ollut merkittävää ja esimerkillistä. Kaavoituksen kehittämisessä on ennakoitu reippaasti maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mahdollisia tulevia muutoksia ja siirtymistä digitaaliseen kaavoitukseen. Tällä yleiskaavakierroksella työn vaativuutta on lisännyt yleiskaava-alueen merkittävä laajentuminen ja kaupungin maankäytön monipuolistuminen laajoilla maaseutualueilla, sekä kunnianhimoinen maankäytön ja kestävä liikenteen samanaikainen suunnittelu sekä ajankohtainen ilmastonmuutosnäkökulma. Suunnittelutyö ja laajan kokonaisuuden hallinta on lähtökohtiin ja aikatauluun nähden ollut kiitettävää."

Hämeen ELY-keskuksen antamat kiitokset vahvistavat käsitystämme innovatiivisesta ja eteenpäin katsovasta prosessista, joka on merkittävä Lahden kehityksen kannalta. Hämeen ELY-keskus esitti lausunnossaan myös joitakin tarkistus- ja täydennystarpeita kaavaselostukseen ja kaavamääräyksiin. Ennen hyväksymiskäsittelyä tehdyillä tarkistuksilla ja täydennyksillä olemme varmistaneet, että innovatiivinen prosessimme ja yleiskaavamme on myös voimassa olevan Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukainen ja kaavaselostus kattaa MRA:n

mukaisen sisällön.

Ehdotusvaiheessa olemme tarkistaneet ja täydentäneet aineistoja Hämeen ELY-keskuksen lausunnon perusteella seuraavilla keskeisillä toimenpiteillä. Kaikki ennen hyväksymiskäsittelyä tehdyt muutokset on kuvattu tarkemmin kaavaselostuksessa sivuilla 150-155:

- Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet -teemakartan indeksiluettelon luettavuutta parannetaan lisäämällä mukaan yleiskaava-alueiden kaavamerkinnät indeksinumeroineen.
- Yleiskaavan yleismääräyksissä rakennettua kulttuuriympäristöjä koskeva määräys täsmennetään seuraavaan muotoon "Alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (MaRy) ja paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (LaRy) on otettava huomioon teemakartalta ja kohdeluettelosta 1/2: Arvokkaat kulttuuriympäristöt yleiskaavakartalla esitettyjen RKY- ja MA-alueiden sekä muinaismuistokohteiden lisäksi."
- Yleiskaavan yleismääräyksissä luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet nostetaan omaksi määräyksekseen seuraavassa muodossa "Alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa luonnon monimuotoisuus kohteet ja ekologiset yhteydet on otettava huomioon teemakartalta ja kohdeluettelosta 2/2: Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet yleiskaavakartalla esitettyjen luonnonsuojelualueiden (SL), luonnonsuojelulain nojalla suojeltujen luontotyyppien, Natura 2000 -verkoston alueiden (nat), vesialueilla olevien luonnonsuojelualueiden (sl) sekä viheryhteystarvemerkintöjen lisäksi.
- Yleiskaavakarttaan lisätään tieto oikeusvaikutuksista ja siitä, että

kaavakarttaan liittyy kaksi oikeusvaikutuksetonta teemakarttaa kohdeluetteloiheen. Molempien teemakarttojen nimiöt ja viittaukset yleiskaavan pääkartan kanssa yhdenmukaistetaan.

- Jokimaan elinkeinoelämän alueen (T-23) alueelliseen suunnitteluohjeeseen lisätään: "Teollisuusalueen rajausta tulee tarkastella asemakaavassa virkistysyhteyksien turvaamiseksi Salpausselältä Okeroisiin."

- Lisätään Pippon elinkeinoelämän alueen (T-22) alueelliseen suunnitteluohjeeseen seuraava tavoite "Alueen suojelu- ja luontoarvot edellyttävät merkittävää yhteensovittamista jatkosuunnittelussa. Alueen eteläkärjen rajaus tulee määrittää asemakaavassa siten, että teollisuusalueen eteläpuolinen, maakunnalliseen ekologiseen verkostoon kuuluva virkistysalue (VR-3) säilyy riittävän leveänä ja metsäisenä."

- Korjataan kaavakartalle Ruoriniemen pohjavesialueen virheellinen rajaus.

- Vaikutusten arviointia täydennetään erillisellä ehdotusvaiheen vaikutusten arviointiraportilla (liite 16), jonka sisältö ryhmitellään MRA 1§ mukaisesti. Ehdotusvaiheen vaikutusten arviointi keskittyy kuvaamaan muuttuvan maankäytön alueita erityisesti Nastolan alueella sekä ehdotusvaiheessa tapahtuneita muutoksia. Mahdollisten negatiivisten vaikutusten osalta kuvataan myös niitä ehkäiseviä ja lieventäviä toimenpiteitä. Liikenteellisten vaikutusten arviointia täydennetään ehdotusvaiheen vaikutusten arvioinnissa mm. lisäämällä liikennemallin tarkempi kuvaus. Samalla koko liikenneverkon toimivuutta, kattavuutta ja turvallisuutta kuvataan yleiskaavatasoisesti.

Lisäksi uusien ja laajentuvien elinkeinoelämän ja kaupan alueilla arvioidaan tarkemmin vaikutuksia liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen sekä tarkastellaan alueiden saavutettavuutta eri kulkumuodoin. Tarkempien liikenneselvitysten laatiminen tapahtuu tarvittaessa alueellisesti asemakaavoituksen yhteydessä. Ehdotusvaiheen vaikutusten arvioinnissa kuvataan vielä kerran tehtyjä kaavaratkaisuja ja peilataan niitä suhteessa kaavatyölle asetettuihin tavoitteisiin ja lainvoimaisiin kaavoihin.

- Kaavaselistusta täydennetään maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 17 §) mukaiseksi lisäämällä siihen kuvaukset luonnosvaiheen vaihtoehtopareista, yleiskaavan suhteesta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin sekä Päijät-Hämeen maakuntakaavaan 2014. Kaavaselistukseen lisätään myös kuvaukset ehdotusvaiheen jälkeen tehdyistä muutoksista, yleiskaavan seurannasta ja toteutuksesta sekä vaikutusten arvioinnista. Uusien kuvausten lisäämisen takia, kappaleiden järjestystä muutetaan loogisemmaksi selostuksen toisessa osassa

- Yleismääräysten verbimuotoja yhdenmukaistetaan määräävämmiksi. Lisäksi määräykset, jotka sisältävät viittauksia ohjelmiin, siirretään Suunnittelu- ja toteutusohjeet -osioon. Lisäksi Suunnittelu- ja toteutusohjeet -osioon lisätään tieto: "Järvien ranta-alueilla on voimassa olevia ranta-asemakaavoja, joiden alueella noudatetaan ranta-asemakaavan merkintöjä- ja määräyksiä. Ranta-asemakaavoitettuja alueita ei ole esitetty yleiskaavassa."

Hämeen ELY-keskus ei ole valittanut Lahden suunta 2017-2020 -työn hyväksymispäätöksestä. Tämä vahvistaa käsitystämme siitä, että olemme onnistuneet kaavaehdotuksen yksityiskohtien viimeistelyssä

niin, että Lahden suunta 2017-2020 -työ ja yleiskaava on voimassa olevan Maankäyttö ja rakennuslain (MRL) mukainen mm. seuraavien keskeisten pykälien osalta: 5 §, 9 §, 22 §, 30 §, 32 §, 39 §, 40 §, 41 §. Samalla katsomme, että täydennysten myötä myös kaavaselostus kattaa MRA 17 §:n mukaisen sisällön.

Lahden suunta -työn 2017-2020 tavoitteet

Lahden kaupunginvaltuusto hyväksyi Lahden suunta -työn 2017–2020 tavoitteet 15.1.2018. Tavoitteet on jaettu kuuteen teemaan Lahden suunta -työn 2017–2020 selostuksen mukaisesti.

1. Kestävästi kasvava Lahti

- Lahdessa on omaleimaisia alueita, joilla on erilainen palvelutarjonta ja joissa on mahdollista liikkua tasavertaisesti eri tavoin. Liikkumisessa suositaan vähäpäästöisiä liikennemuotoja. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen yhteenlaskettu kulkumuoto-osuus on yli 50 %.
- Lahdessa on tiivis ja sekoittunut kaupunkirakenne, joka on viihtyisä, terveellinen ja turvallinen. Yhdyskuntarakenne, kaupunkiympäristö ja palveluverkko houkuttelevat kävelemään, pyöräilemään ja käyttämään joukkoliikennettä. Asemanseudut ovat solmukohtia.
- Maaseudulla asuminen keskittyy kyläalueille palvelujen edellytyksien parantamiseksi.
- Ilmastonmuutoksen aiheuttamiin ääri-ilmiöihin on varauduttu joustavilla ja jatkuvasti arvioitavilla maankäytön ja infrastruktuurin ratkaisuilla.
- Arvokkaimmat luonnonympäristöt on suojeltu rakentamiselta.

2. Lahden keskusta

- Lahden keskusta on kasvanut ja vahvistunut koko maakunnan keskuksena. Keskusta on viihtyisä kaupunkielämän sydän, jossa käydään työssä, asioidaan, oleskellaan ja jossa on tiloja yritysten erilaisiin tarpeisiin.
- Keskusta on lähellä lahtelaisia. Keskustaan pääsee sujuvasti kaikilla kulkumuodoilla. Keskitettyä pysäköintiä suositaan.
- Keskustan liikennejärjestelyissä etusijalla ovat jalankulku, pyöräily ja joukkoliikenne. Autoliikenne on sopeutettu muihin liikkumismuotoihin.

3. Asumisen Lahti

- Lahdessa on tarjolla kohtuuhintaisia asuntoja ja eri elämäntyyliin sopivia asumismuotoja eri puolilla kaupunkia.
- Liikkuminen asuinalueilla on viihtyisää ja turvallista.
- Asukkailla on etupihalla kaupunki, takapihalla luonto. Luonto on lähellä asukkaita.
- Lahteen on toteutunut kaupunkikuvallisesti korkeatasoisia keskusta-asumisen kortteleita

4. Elinkeinojen Lahti

- Lahden seudulla on vetovoimainen toimintaympäristö ja uusia hyviä alueita yrityksille sekä laadukas asuinympäristö työntekijöille.
- Lahden työpaikkaomavaraisuus on yli 110%.
- Lahti on johtava elintarvike-, ympäristö- ja muotoiluosaamisen liiketoiminta-alue, jossa kehitetään kiertotaloutta uutta teknologiaa hyödyntäen.
- Lahti on vahva yliopistokaupunki, jossa koulutus, tutkimus ja elinkeinotoiminta ovat lähellä toisiaan ja toimivat yhteistyössä.
- Maaseudulla on monipuolista maaseudun ominaisuutta

hyödyntävää elinkeinotoimintaa.

5. Palvelujen ja kaupan Lahti

- Julkisia palveluita tarjotaan eri laajuudella ja eri tavoin riippuen kaupunginosan luonteesta ja väestön tarpeista. Palveluita tarjotaan laajasti myös sähköisinä.
- Kaupunkivyyöhykkeellä arkipäivän palvelupisteet on mahdollista saavuttaa kävellen tai pyörällä, muut palvelupisteet ovat hyvin saavutettavissa joukkoliikenteellä. Maaseutumaisilta alueilta palvelupisteet saavutetaan joukkoliikenteellä tai omalla autolla.
- Keskustan ulkopuoliset kaupalliset palvelut on sijoitettu yhdyskuntarakenteeseen olemassa olevien hyvien liikenneyhteyksien varrelle.
- Kaupunkijakelussa käytetään älykkäitä ratkaisuja ja kestäviä liikennemuotoja ja kaupan toimijat tekevät yhteistyötä.
- Kaupunkivyyöhykkeellä joukkoliikenne on kilpailukykyinen palvelu. Joukkoliikenteen runkolinjat tarjoavat nopeita yhteyksiä. Joukkoliikenteen nousijamäärät ovat kasvaneet kaksinkertaisiksi.
- Eri liikennemuotojen solmukohtiin on järjestetty hyvät liityntämahdollisuudet. Liikenteen palvelut ovat osa sujuvia matkaketjuja.

6. Luonnonläheinen Lahti

- Lahdessa on puhtaat järvet ja pohjavesi.
- Viheralueet ja kaupunkiluonto muodostavat helposti saavutettavan verkoston myös rakennetussa ympäristössä.
- Lahden vaihteleva ja monimuotoinen luonto tarjoaa erilaisia elämyksiä ja hyötyjä asukkaille ja matkailijoille.

Lahden suunta työtä on valmisteltu työlle asetettujen tavoitteiden

pohjalta ja Hämeen ELY-keskuksen ehdotusvaiheen lausunnon mukaan olemme onnistuneet tässä työssä hyvin: "OAS:n mukaan valtuustokaudella 2017–2020 painottuu yhdyskuntarakenteen ja fyysisen kaupunkiympäristön sekä liikkumisen ja liikenteen suunnittelun yhdistäminen eheäksi vuorovaikutteiseksi kokonaisuudeksi. Muita keskeisiä sisältöjä ovat esimerkiksi palveluiden ja palveluverkon, kaupan ja elinkeinojen sekä luonnonympäristön teemojen suunnittelu. Kaavan selvitysten sekä valmistelu- ja ehdotusaineiston perusteella yleiskaavatyölle asetetut painotukset ovat ohjanneet suunnittelutyötä. Luonnonympäristön teemojen suunnittelusta on kappaleessa Luonnonsuojelu esitetty huomioita maankäytön tavoitteiden yhteensovittamisen tarpeesta luonnon monimuotoisuuden säilymisen edistämiseksi." Todettakoon tässä kohtaa, että luontoympäristöjen osalta olemme viimeistelleet yleiskaavaa ELY-keskuksen lausunnon mukaisesti ennen hyväksymiskäsittelyä ja se, ettei ELY-keskus valittanut Lahden suunta 2017-2020 -työn hyväksymiskäsittelystä, vahvistaa käsitystämme siitä, että olemme onnistuneet viimeistelytyössä.

Lahden suunta -työn 2017-2020 suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin (VAT) (MRL § 22)

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat asioita, joilla on aluerakenteen, alueiden käytön taikka liikenne- tai energiaverkon kannalta kansainvälinen tai laajempi kuin maakunnallinen merkitys, merkittävä kansallinen vaikutus kulttuuri- tai luonnonperintöön sekä valtakunnallisesti merkittävä vaikutus ekologiseen kestävyYTEEN, aluerakenteen taloudellisuuteen tai merkittävien ympäristöhaittojen välttämiseen.

Asioiden merkitystä tarkastellaan siis paikallista tasoa laajemmasta

näkökulmasta. Lahden suunta -työn kannalta kaikkien viiden kokonaisuuden valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tärkeitä ja niiden toteutumista on edistetty työssä hyvin. Myös Hämeen ELY-keskus vahvistaa näkemystämme lausunnossaan, jonka mukaan Lahden yleiskaavaehdotus 2030 (Y-203) toteuttaa pääosin erinomaisesti valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja täyttää yleiskaavan sisältövaatimukset lukuun ottamatta luonnon monimuotoisuuden edistämistavoitetta.

Kaava-asiakirjoja, kaavamerkintöjä ja -määräyksiä on ennen hyväksymiskäsittelyä täydennetty ELY-keskuksen lausunnon ja viranomaisneuvottelujen perusteella ja katsomme, että hyväksytty työ toteuttaa hyvin valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita MRL §22:n mukaisesti. Hämeen ELY-keskus ei valittanut Lahden suunta -työn hyväksymispäätöksestä, mikä vahvistaa käsitystämme siitä, että yleiskaava toteuttaa ennen hyväksymiskäsittelyä tehtyjen muutosten jälkeen valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja täyttää MRL:n mukaisesti yleiskaavan sisältövaatimukset.

Lahden suunta -työn 2017-2020 merkittävimmät toimenpiteet, joilla valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita edistetään on käyty tarkemmin läpi teemoittain kaavaselostuksen sivuilla 170- 171.

Lahden suunta -työn 2017-2020 suhde maakuntakaavaan (MRL § 30, § 32)

Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä maakunnassa. Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja sillä ratkaistaan valtakunnalliset, maakunnalliset ja seudulliset alueiden käytön kysymykset.

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 § mukaisesti viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Yleiskaava on maakuntakaavaa tarkempi, kunnan yleispiirteinen suunnitelma, jonka tehtävä on yhdyskuntarakenteen eri toimintojen yhteensovittaminen. Yleiskaavalla tarkastellaan alueiden käyttöä maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmin, jolloin maakuntakaavassa esitettyjen aluevarausten laajuutta ja sijaintia voidaan muuttaa tai aluevarauksesta voidaan myös luopua edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu.

Yleiskaavan valmistelussa on otettu huomioon voimassa oleva Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 ja Päijät-Hämeen liitto katsoo ehdotusvaiheen lausunnossaan, että yleiskaavaehdotus on lainvoimaisen Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 mukainen. Päijät-Hämeen liiton antama lausunto yleiskaavaehdotuksesta vahvistaa käsityksemme siitä, ettei yleiskaavassa esitetty ratkaisu vaikeuta maakuntakaavan tavoitteiden toteuttamista.

Lahden suunta -työtä 2017-2020 on tarkasteltu suhteessa Päijät-Hämeen lainvoimaiseen maakuntakaavaa 2014 kaavaselostuksessa sivuilla 172-182. Tarkastelu teemoina ovat 1. Maakunnan tarkoituksenmukainen alue- ja yhdyskuntarakenne, 2. Alueiden käytön ekologinen kestävyys, 3. Ympäristön ja talouden kannalta kestävät liikenteen ja teknisen huollon järjestelyt, 4. Vesi- ja maa-ainesvarojen

kestävä käyttö, 5. Maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset, 6. Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen sekä 7. Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys. Yleisellä tasolla voidaan todeta, että yleiskaavatyö on MRL 32 § mukainen, eikä vaikeuta maakuntakaavan ja sen tavoitteiden toteutumista. Yleiskaavan ratkaisuja suhteessa maakuntakaavaan on tarkasteltu myös tässä vastineessa tarkemmin eri valitusteemojen osalta.

Kulttuuriympäristö ja luonnon monimuotoisuus -teemakartat

Yleiskaavan kehittymisen myötä tavoitteena on esittää yleiskaava useammalla oikeusvaikutteisella kaavakartalla. Tämä muutos on tarkoitus toteuttaa Lahden suunta -työn kierroksella 2021-2025. Kaavakartat olisivat eri teemaisia, jolloin teeman mukaista tietomäärää yleiskaavassa pystyttäisiin lisäämään ja samalla parannettaisiin kaavakarttojen luettavuutta. Oikeusvaikutteinen kaavakartta arvokkaista kulttuuriympäristöistä tulee pohjautumaan Arvokkaat kulttuuriympäristöt -teemakarttaan, missä kulttuuriympäristökohteet on nyt kattavasti selvitetty koko Lahden alueelta. Oikeusvaikutteinen sini-viher -kaavakartta puolestaan tulee pohjautumaan Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet -teemakarttaan sekä yleiskaavatyön aikana laadittuun hulevesiselvitykseen. Seuraavan kierroksen jatkotyössä tarkastellaan, mitä muita tietoja Kulttuuriympäristö -kartalla ja sini-viher-kartalla on syytä esittää ja millaisia kaavamääräyksiä on syytä antaa.

Muutos useampaan oikeusvaikutteiseen kaavakarttaan oli tarkoitus toteuttaa jo Lahden suunta -työn 2017-2020 kierroksella. Kaavatyön edetessä kuitenkin todettiin useamman oikeusvaikutteisen kaavakartan vaativan huomattavan paljon arvioitua enemmän työaika ja taustatyötä.

Arvokkaiden kulttuuriympäristöjen osalta paikalliskohteiden tietopohjaa laajennettiin laatimalla Nastolan kulttuuriympäristöselvitys. Vanhan Lahden alueella tarvetta on kuitenkin vielä paikallisesti merkittävien kulttuuriympäristökohteiden päivitykselle, sekä aineistojen harmonisoinnille ja luokittelulle.

Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet -teemakarttaan taas yhdistettiin tiedot Lahden kaupungin ja Nastolan kunnan aikaisemmissa selvityksissä tai tietokannoissa esiteltyistä luontokohteista sekä laajennettiin tietopohjaa uudella selvityksellä Lahden ekologisista verkostoista. Yleiskaavan lähtötietoina on ollut mm. kohde ja aluerajaustiedot luonnon monimuotoisuuskohteista, SYKE:n tiedot suojelluista alueista ja luontotyypeistä, ELY:n tiedot uhanalaisten lajien esiintymisestä, liito-oravaselvityksen tiedot, sekä lukuisia alueellisia luontoselvityksiä. Tarvetta on kuitenkin erityisesti luontotietojen pohja-aineistojen maastotarkistuksille ja aluerajauksien tarkistuksille.

Koska sekä kulttuuriympäristöjen, että luonnonmonimuotoisuustietojen osalta Lahden ja Nastolan aineistot eivät ole harmonisoitu keskenään ja aineistossa on tarkistamisen tarvetta, työ päätettiin siirtää tehtäväksi seuraavalla kierroksella. Työn tekeminen Lahden suunta -työn 2017-2020 kierroksella ei olisi ollut mahdollista pysyen jatkuvassa neljän vuoden syklissä. Karttojen muuttaminen oikeusvaikutteisiksi ehdotusvaiheessa on luonteeltaan sellainen toimenpide, joka olisi vaatinut Lahden suunta -työn ehdotuksen asettamisen uudelleen nähtäville. Tämä olisi estänyt hyväksymiskäsittelyn kuluvalla valtuustokaudella. Muutenkin teema katsottiin sellaiseksi, että sille olisi hyvä varata riittävästi aikaa vuorovaikutukselle ja yhteiselle keskustelulle, mikä onnistuu, kun työlle on seuraavalla kierroksella aikaa

useampi vuosi. Toisaalta osallisten oikeusturva vaarantuisi, jos oikeusvaikutteiseksi tehdään aineisto, jonka tietopohjan on todettu vaativan tarkistamista.

Sekä kulttuuriympäristön, että luonnonmonimuotoisuuden osalta yleiskaavan aineistoja on täydennetty ja työstetty merkittävästi eteenpäin voimassa olevaan Lahden läntisten osien osayleiskaavaan nähden ja tuotu teemoja näkyvämmiksi osallisiin nähden. Tietopohjaa on täydennetty lisäksi erityisesti kulttuuriympäristön osalta verraten voimassa oleviin Nastolan alueen osayleiskaavoihin nähden. Luontoon, ympäristöön ja virkistykseen liittyviä selvityksiä on täydennetty kierroksella 2017-2020 yleiskaavatasoisella hulevesiselvityksellä, selvityksellä Lahden tärkeimmistä ekosysteemipalveluista, virkistysalueverkoston yleissuunnitelmalla, selvityksellä Lahden ekologisista verkostoista, havaintoarkistokatsauksella ja analyysillä Nastolan alueen lintuarvoista, niittyverkostonselvityksellä, hiljaisten alueiden kartoituksella, selvityksellä Lahden alueen hiilinieluista ja -varastoista, sekä haitallisten vieraslajien tavoiteohjelmalla. Lisäksi Rälssin ja Pippon alueella on asemakaavoitusta varten laadittu tai laadinnassa luontoarvoihin liittyviä alueellisia lisäselvityksiä. Nämä eivät ole osa yleiskaava-aineistoa, vaan tulevat osallisille nähtäville asemakaavaprosessin edetessä. Pippon alueella on selvitetty liito-oravia (seuranta ja yksittäiset inventoinnit) sekä ympäristövaikutuksia (1999) ja tehty Pippon moottoriratojen ympäristön luontoselvitys (Luontoselvitys Metsänen 2018) Luontoselvityksen laatiminen koko Pippo-Kujala -alueelle (ulottuu myös aiemmin kaavoitetulle alueelle) (Albus Luontopalvelut 2020) on viimeistelyvaiheessa. Rälssin alueelle on laadittu luontoselvitys (Albus Luontopalvelut 2018) sekä sen täydennys petolinnustoa koskien (2019) ja täydennys koilliskulmaan (2020), maisemoinnin yleissuunnitelma (Ramboll 2019), täyttösuunnitelma

(Ramboll 2018), Ympäristöselvitys (Vahanen 2018) sekä Lintulantien varren ojan hulevesiselvitys (Ramboll 2020). Koko kaupungin alueen kattavan, strategisen yleiskaavan tarkkuus ja tavoite huomioiden katsomme, että yleiskaavan selvitykset ja vaikutusten arviointi vastaavat MRL:n määräyksiä.

Lahden kaupungilla kaikki aineisto arvokkaista kulttuuriympäristöistä (RKY, Mary, Lary) sekä luontokohteista (suojelukohteet, Lumo kohteet) on yhteisessä paikkatietojärjestelmässä kaikkien suunnittelijoiden käytössä ja hyödynnettävissä suunnittelun eri tasoilla. Lisäksi tiedot on esitetty yleiskaavan nykytilan kuvauksissa, alueellisissa suunnitteluohjeissa ja väyläkuvauksissa. Tällä järjestelmällä voidaan erinomaisella tavalla turvata mm. maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonsuojelu ja -monimuotoisuusarvojen huomioon ottaminen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Kulttuuriympäristöistä ja luontokohteista kerätyllä ja esitetyllä tietopohjalla on merkitystä jatkosuunnittelulle, riippumatta siitä onko määräys oikeusvaikutteinen vai ei. Lahden kaupungin paikkatietopohjainen suunnittelumalli on tulevaisuuden malli: ajantasainen tieto on käytettävissä suunnittelun ja luvituksen eri tasoilla. Teemakarttojen, indeksilistausten ja alueellisten suunnitteluohjeiden kautta yleiskaavan tietopohjaa on avattu tarkemmin myös osallisille.

Lahden suunta -työstä 2017-2020 jätetyt valitukset perustuivat teemakarttojen oikeusvaikutteisuuden osalta pitkälti Hämeen ELY-keskuksen ehdotusvaiheen lausuntoon. Lausunnon ja ehdotusvaiheessa pidetyn viranomaisneuvottelun pohjalta yleiskaavan yleismääräyksissä rakennettua kulttuuriympäristöjä koskeva määräys täsmennettiin seuraavaan muotoon "Alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (MaRy) ja

paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (LaRy) on otettava huomioon teemakartalta ja kohdeluettelosta 1/2: Arvokkaat kulttuuriympäristöt yleiskaavakartalla esitettyjen RKY- ja MA-alueiden sekä muinaismuistokohteiden lisäksi."

Vastaavasti yleiskaavan yleismääräyksissä luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet nostettiin omaksi määräyksekseen seuraavassa muodossa "Alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa luonnon monimuotoisuus kohteet ja ekologiset yhteydet on otettava huomioon teemakartalta ja kohdeluettelosta 2/2: Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet yleiskaavakartalla esitettyjen luonnonsuojelualueiden (SL), luonnonsuojelulain nojalla suojeltujen luontotyyppien, Natura 2000 -verkoston alueiden (nat), vesialueilla olevien luonnonsuojelualueiden (sl) sekä viheryhteystarvemeraintöjen lisäksi."

Lisäksi yleiskaavakarttaan lisätiin tieto oikeusvaikutuksista ja siitä, että kaavakarttaan liittyy kaksi oikeusvaikutuksetonta teemakarttaa kohdeluetteloiheen. Molempien teemakarttojen nimiöt ja viittaukset yleiskaavan pääkartan kanssa yhdenmukaistettiin.

Kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti yleiskaavatyössä taajama-alueita täydennetään ja tiivistetään ja kasvua ohjataan yhdyskuntarakenteen kestäville vyöhykkeille. Näin suurempi määrä alueita jää rakentamattomaksi, mikä osaltaan mahdollistaa mm. niiden monipuolisen virkistyskäytön ja luontoalueiden säilymisen.

Viheralueohjelmassa on viitattu Lahden vanhan yleiskaavan Y-201 teemakarttaan. Samat luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet on esitetty myös uuden yleiskaavan Y-203 liitekartalla. Tiedot

linnustoarvoista on merkitty alueiden suunnitteluohjeisiin ja ovat käytettävissä sähköisissä suunnittelujärjestelmissä.

Katsomme, että yleiskaavan tarkkuustaso ja asemakaavoituksen sekä muun luvituksen ohjausvaikutus huomioiden luonnonsuojelu- ja monimuotoisuusarvot sekä kulttuuriympäristöjen maakunnalliset ja paikalliset arvot on huomioitu riittävällä tasolla, kun ne on esitetty omina kohtinaan yleismääräyksissä, omilla teemakartoilla ja niiden indeksiluetteloissa sekä kuvattu alueellisissa suunnitteluohjeissa ja väyläkuvauksissa (MRL 40§ ja 41§). Valtakunnalliset kulttuuriympäristökohteet on esitetty oikeusvaikutteisella kaavakartalla. Lisäksi yleiskaavan asuinalueiden (A) ja kyläalueiden (AT) kaavamääräyksiä täydennettiin ehdotusvaiheessa MRL 128 §:n mukaisella toimenpiderajoituksella kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden osalta. Nykyisen asemakaava-alueen ulkopuolella sijaitsee yleiskaavan asuinalueita lähes 1400 hehtaaria ja kyläalueita reilu 1300 hehtaaria. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita on asuinalueiden pinta-alasta 168 hehtaaria (12 %) ja kyläalueiden pinta-alasta 382 hehtaaria (29 %). Näillä arvoalueilla tehtävät toimenpiteet, kuten maanrakennus ja puiden kaataminen edellyttävät maisematyölupaa. Lupaprosessin avulla turvataan näiden kohteiden arvojen tunnistaminen ja huomioiminen muutostöissä. Katsomme, että yleiskaavan sisältövaatimukset täyttyvät MRL 39 §:n mukaisesti tältä osin ja kaava myös toteuttaa valtakunnallista alueidenkäyttötavoitetta luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilyttämisen edistämisestä.

Vaikutusten arviointi

Lahden suunta -työn 2017-2020 luonnosvaiheen vaikutusten arviointi

toteutettiin 1.6-31.10.2019 välisenä aikana monialaisena ja vuorovaikutteisena asiantuntija-arviointina. Kaavan vaikutusten arviointi vuorovaikutteisena asiantuntijaprosessina on yksi Lahden jatkuvassa yleiskaavamallissa kehitetty tapa työskennellä ja osa innovatiivista kaavaprosessiamme. Vaikutusten arvioinnissa hyödynnettiin selvitys- ja lähtötietojen lisäksi viranomaisten lausuntoja, osallisten tuottamaa tietoa, mielipiteitä ja kommentteja. Vaikutusten arvioinnin näkökulmina olivat Lahden suunta -työn kuusi keskeistä pääteemaa: hyvinvointi, kaupunkitalous, kestävä liikkuminen, kulttuuriympäristöt ja maisema, ekosysteemipalvelut sekä ilmastovaikutusten arviointi. Vaikutusten arviointi käynnistyi yhteisellä seminaaripäivällä 7.6.2019 ja lopetusseminaari järjestettiin 11.9.2019. Seminaaripäivien kautta vaikutusten arviointiin osallistui kattava joukko eri sidosryhmien edustajia. Vuorovaikutteisen prosessin avulla asiantuntijat laativat jokainen oman teeman näkökulmasta vaikutusten arviointiin liittyvän lausunnon. Lausunnot koottiin yhteen dokumenttiin Lahden suunta -työn aineistoihin. Hämeen ELY-keskus katsoi ehdotusvaiheen lausunnossaan, että vaikutusten arviointi valituissa painotuksissa on luonnosvaiheessa ollut perusteltua ja ohjannut osaltaan hyvin kaavaprosessia ja kaavan sisältöä. Vaikutusten arviointi on kohdistunut kaavan valmisteluaineistoon. Ilmastovaikutusten selvittäminen ja haltuun ottaminen alueiden käytössä ja liikenteen kehittämisessä toteuttaa hyvin valtakunnallisia ilmastomuutokseen liittyviä tavoitteita ja on hyvä askel kohti hiilineutraalia yhdyskuntaa.

Luonnosvaiheen palautteissa metsätalousteema nousi vahvasti esiin ja tämän vuoksi laadittiin erillinen tarkastelu vaikutuksista metsätalouteen ja käytiin neuvotteluja metsätoimijoiden kanssa yleiskaavan kaavaratkaisuista virkistykseen ja metsätalouden tarpeiden yhteensovittamiseksi. Lisäksi osana Lahden kaupungin erillistä

tutkimushanketta Lahden suunta -työn luonnosvaiheen aineistot auditoitiin kävelyn ja pyöräilyn edistämisen ja turvallisuuden parantamisen näkökulmasta.

Hämeen ELY-keskus katsoi ehdotusvaiheen lausunnossaan, että vaikutusten arviointi luonnosvaiheessa oli luonteeltaan osittain enemmän asiantuntijanäkemyksiä ja -suosituksia kuin kaavan toteutumisesta aiheutuvien vaikutusten arviointia ja että ehdotusvaiheen asiakirjoja tulee täydentää vaikutusten arviointiosuudella. Vaikutukset tulee arvioida yleiskaavatasoisesti kokonaisuutena ja kattavasti (MRL 9 §), ja erityisesti tällä kaavakierroksella tehtyjen muutosten osalta. Myös liikennevaikutusten arvioinnissa on täydennystarpeita. Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotusvaiheessa vaikutusten arviointia täydennettiin ELY-keskuksen lausunnon perusteella keskittyen kuvaamaan muuttuvan maankäytön alueita erityisesti Nastolan alueella sekä ehdotusvaiheessa tapahtuneita muutoksia. Raportissa kuvattiin vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön, maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon, kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin, alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen, liikenteeseen, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön. Mahdollisten negatiivisten vaikutusten osalta kuvattiin myös niitä ehkäiseviä ja lieventäviä toimenpiteitä. Vaikutuksia arvioitiin suhteessa voimassa oleviin osayleiskaavoihin ja luonnosvaiheen vaihtoehtopareihin. Yleiskaavan ehdotusvaiheessa suurimmat muutokset liittyivät luonnosvaiheen vaihtoehtoparalueiden lopullisiin ratkaisuihin, sekä metsäalueiden kaavamääräyksiin ja merkintöihin. Kaavakokonaisuuden kannalta vaihtoehtoparien välillä ei esimerkiksi ilmastovaikutuksien arvioinnissa ollut suurta eroa.

Liikenteellisten vaikutusten arviointia täydennettiin ehdotusvaiheen vaikutusten arvioinnissa mm. lisäämällä liikennemallin tarkempi kuvaus. Samalla koko liikenneverkon toimivuutta, kattavuutta ja turvallisuutta kuvattiin yleiskaavatasoisesti. Lisäksi uusien ja laajentuvien elinkeinoelämän ja kaupan alueiden vaikutuksia liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen arvioitiin tarkemmin, sekä tarkasteltiin alueiden saavutettavuutta eri kulkumuodoin. Tarkempien liikenneselvitysten laatiminen tapahtuu tarvittaessa alueellisesti asemakaavoituksen yhteydessä.

Ehdotusvaiheen vaikutusten arvioinnissa kuvattiin tehtyjä kaavaratkaisuja ja peilattiin niitä suhteessa Lahden suunta -työlle asetettuihin tavoitteisiin ja lainvoimaisiin kaavoihin. Kaavaratkaisujen aiheuttamien positiivisten ja negatiivisten vaikutusten, sekä kaavaratkaisujen perustelujen tarkastelun myötä katsomme, että Lahden suunta -työ 2017-2020 on kokonaisuutena onnistunut kiitettävästi sille asetetuissa tavoitteissa. Vaikutustenarviointiraporttien lisäksi joitakin keskeisiä kaavaratkaisuja ja niiden vaikutuksia on esitelty tarkemmin Lahden suunta -työn 2017-2020 selostuksessa sivuilla 161-168.

MRL 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia arvioitaessa otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Koko kaupungin yleiskaava on maankäytön yleispiirteinen suunnitelma koko kaupungin maankäytöstä tavoitevuoteen 2030. Yleiskaava ohjaa tarkempaa asemakaavoitusta. Tarkempien liikenne-, ja luontoselvitysten ja näiden vaikutusten arvioinnin laatiminen tapahtuu tarvittaessa alueellisesti asemakaavoituksen yhteydessä.

Seuraavalla Lahden suunta -työn 2021-2025 kierroksella on selvästi tarpeen suunnitella vaikutustenarvioinnin toteuttamisen tapa huolella, jotta se vastaa työn tavoitteisiin, ennakoi tulevaisuuden trendejä ja hyödyntää vuorovaikutteisesti eri palvelualueiden asiantuntijaosaamista, mutta myös varmuudella riittää täyttämään MRL §9 vaatimukset.

Ehdotusvaiheen vaikutusten arvioinnissa on arvioitu kaavan vaikutuksia MRA 1§: n mukaisesti. Koko kaupungin alueen kattavan, strategisen yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus huomioiden katsomme, että yleiskaavan selvitykset ja vaikutusten arviointi vastaavat MRL:n määräyksiä.

Elinkeinoelämän alueita koskevat tavoitteet ja kaavaratkaisut

Maankäyttö- ja rakennuslain yleiskaavan sisältövaatimusten § 39 mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon myös 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Lahden kaupunginvaltuusto hyväksyi Lahden suunta -työn 2017–2020 tavoitteet 15.1.2018. Yksi tavoitteista oli se, että Lahdenseudulla on vetovoimainen toimintaympäristö ja uusia hyviä alueita yrityksille sekä laadukas asuinympäristö työntekijöille. Eri yritystoiminnoille (esim. toimisto- ja palveluliiketoiminta, logistiikkatoiminta, metalliteollisuus, elintarviketeollisuus, kierrätysliiketoiminta) tarvitaan profiililtaan ja sijaintitekijöiltään erilaisia alueita. Yleiskaavatyössä on pyritty vastaamaan näihin tavoitteisiin.

Tällä hetkellä kaupungilla on pula hyvien kulkuyhteyksien päässä olevista kohtuullisilla käyttöönottokustannuksilla olevista yrityselämän tonteista, eikä kaupunki pysty vastaamaan erityisesti suurten, yli viiden

hehtaarin kokoisten tonttien kysyntään. Kaupungin vapaa tonttitarjonta sijaitsee pääasiassa itäisissä kaupunginosissa, johon ei tällä hetkellä kohdistu kysyntää. Etelä-Lahti on selkeästi kaupungin vetovoimaisin yritysalue johtuen yrityselämän painottumisesta pääkaupunkiseudun suuntaan. Mikäli tällä hetkellä varauksena olevat Jokimaan yrityspuiston alueella olevat hankkeet toteutuvat, ei kaupungilla ole sen jälkeen Etelä-Lahdessa kuin muutama yksittäinen yritystontti. Rälssin ja Pippon alueet ovat kehätien varressa ainoat uudet yritysalueet, joille on Lahden kaupungin alueella mahdollista sijoittaa aluevarauksia elinkeinoelämän tarpeita varten ja näin hyötyä uuden tien tuomasta saavutettavuudesta. Ympäristöpääkaupunkivuosi on lisännyt Lahden näkyvyyttä Suomessa ja maailmalla ja nostanut selkeästi kiinnostusta yrityselämän alueita kohtaan.

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) edistää MRL 5 §:n alueiden käytön suunnittelun tavoitteiden mukaisesti elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja toimivaa kilpailua, sekä täyttää MRL 39 §:n asettavat vaatimukset ja Lahden suunta -työlle 2017-2020 asetetut tavoitteet elinkeinoelämän toimintaedellytyksille. Yleiskaava huomio elinkeinoelämän kehittymisen uusilla aluevarauksilla hyvien liikenneyhteyksien varsille. Yleiskaava tukee elinkeinoelämää monipuolisilla aluevarauksilla ja erityisesti Lahden eteläisen kehätien varren tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnetään ja elinkeinoelämälle tarjotaan uusia aluevarauksia logistisesti hyvällä sijainnilla. Päijät-Hämeen maakuntakaavaa 2014 laajempien varausten osoittaminen kehätien varrelle Rälssiin ja Pippoon vahvistaa maakuntakaavan tavoitteiden toteutumista elinkeinoelämän osalta.

Valtatie 12 Lahden eteläinen kehätie, jatkossa kehätie, on uudessa maastokäytävässä kulkeva kehätie, jonka myötä valtatie 12 liikenne on

siirtynyt pois Hollolan Salpakankaan taajamasta ja Lahden keskustasta. Kehätie avattiin liikenteelle vuoden 2020 lopulla.

Pippon elinkeinoelämän alue T-22

Pippon alueet mahdollistaa kiinnostavan, logistiselta sijainniltaan erinomaisen elinkeinoelämän alueen syntymisen uuden Kehätien ja valtatie 4 risteysalueelle. Lahden alueella Pippo tarjoaa kiistatta logistisesti kiinnostavimman elinkeinoelämän alueen.

Kujala-Pippon teollisuusalue on Päijät-Hämeen maakuntakaavassa osoitettu huomattavan laajana, lähelle Linnaistensuota ulottuvana yhtenäisenä varauksena (maakuntakaavan T30 ja T44). Sen sijaan yleiskaavassa Pippon elinkeinoelämän (T-21 ja T-22) alue on osoitettu huomattavasti pienempänä olemassa olevien liikenneväylien varrelle. Maakuntakaavan teollisuusalueelle on yleiskaavassa osoitettu myös olemassa olevaa pientaloasutusta kyläaluemerkinnällä (AT-2). Lisäksi Vartio-ojan ja Linnaistensuon luontoarvoja on turvattu yleiskaavan retkeily- ja ulkoilualue sekä maisemallisesti arvokas peltoalue - merkinnöillä (VR-4, MA-5) sekä jättämällä Linnaistensuon ympäristö maa- ja metsätalousalueeksi kaavamerkinnöillä MU-1 ja M-6. Linnaistensuo on osoitettu luonnonsuojelualueeksi (SL-17).

Yleiskaavan elinkeinoelämälle osoitettu varaus (T-22) ylittää maakuntakaavan teollisuusalueen rajauksen etelässä, mutta kuten todettu, on muilta osin aluevarauksena huomattavasti maakuntakaavan aluevarausta pienempi. Yleiskaavan Pippon elinkeinoelämän aluerajausta (T-22) supistettiin luonnosvaiheen nähtävillä olon jälkeen eteläosasta viheryhteyden turvaamiseksi. Päijät-Hämeen maakuntakaavan Kujalan virkistysalue V26 on 228 hehtaarin suuruinen.

Yleiskaavan Pippon elinkeinoelämän aluevaraus (T-22) jättää tästä maakuntakaavan virkistysalueesta alleen noin 24 hehtaarin suuruisen alueen. Osa tästä alueesta on olemassa olevaa rautatiealuetta. Elinkeinoelämän aluevaraus ei katkaise maakuntakaavan viheryhteyttä kokonaan, kuten valituksessa on kerrottu. Maakuntakaavan viheralueen leveydestä puolet jää yleiskaavassakin virkistysalueeksi (VR-3). Ekologinen yhteys toteutuu, sillä T-22 -alueen eteläpuolella säilyy noin 300 metrin levyinen vihervyöhyke, mikä on hirvieläinten kannalta toimivan ekologisen yhteyden minimileveys taajamassa. Lisäksi maakuntakaavan virkistysalue jatkuu yhtenäisenä itä-länsisuunnassa.

Pippon alueen tarkempi suunnittelu on käynnistetty rinnakkain yleiskaavan laatimisen kanssa ja todennäköistä on, että elinkeinoelämän alue toteutuu yleiskaavan aluerajausta suppeampana. Yleiskaavan aluerajaus tarkistetaan tulevilla Lahden suunta -työn kierroksilla vastaamaan tarkempia suunnitelmia. Pippon alueella on asemakaavoitusta varten laadittu tai laadinnassa luontoarvoihin liittyviä alueellisia lisäselvityksiä. Nämä eivät ole osa yleiskaava-aineistoa, vaan tulevat osallisille nähtäville asemakaavaprosessin edetessä. Pippon alueella on selvitetty liito-oravia (seuranta ja yksittäiset inventoinnit) sekä ympäristövaikutuksia (1999) ja tehty Pippon moottoriratojen ympäristön luontoselvitys (Luontoselvitys Metsänen 2018) Luontoselvityksen laatiminen koko Pippo-Kujala -alueelle (ulottuu myös aiemmin kaavoitetulle alueelle) (Albus Luontopalvelut 2020) on viimeistelyvaiheessa.

Pippon elinkeinoelämän alueen (T-22) luontoarvot on tunnistettu Luonnonmonimuotoisuus ja ekologiset yhteydet -teemakartassa ja niiden huomioon ottamisesta alueen suunnittelussa ja toteutuksessa määrätään yleiskaavan yleismääräyksissä. Tieto alueen luontoarvoista

löytyy myös Lahden kaupungin yhteisestä paikkatietojärjestelmästä ja on kaikkien suunnittelijoiden käytettävissä ja hyödynnettävissä. Lisäksi luontoarvot on kuvattu yleiskaavan indeksialueen nykytilannekuvauksessa ja alueelliseen suunnitteluohjeeseen on kirjattu niitä koskevat tavoitteet muodossa "Arvokkaiden luontokohteiden läheisyyteen suunniteltaessa ja rakennettaessa vaalitaan luonnon monimuotoisuutta."

Yleiskaavassa on lisäksi turvattu ekologinen yhteys maakuntakaavasta poiketen myös pohjoisemmasta jättämällä viheryhteys Vartio-ojan ja Linnaistensuon välille virkistysaluemerkinnällä (VR-4). Yleiskaavassa on myös osoitettu tavoitteellinen ulkoilureitistön pääväylä kyseisen virkistysalueen kautta Linnaistensuolle, sekä lisäksi kyläalueen länsipuolelta. Elinkeinoelämän alueen (T-22) ja kyläalueen (AT-2) väliin tullaan tarkemmassa suunnittelussa jättämään suojaavaa viheraluetta, joka tulee toimimaan yhteytenä luontoalueiden välillä. Näin turvataan myös viheryhteyden säilyminen yleiskaavan ulkoilu- ja virkistysalueen (VR-4) ja luonnon monimuotoisuudelle tärkeän metsäalueen (MU-1) välillä.

Koko kaupungin strategisessa yleiskaavassa ei voida selvittää ja ratkaista yksityiskohtaisesti kaikkea ja Pippon elinkeinoelämän alueella tarkemmat ratkaisut tehdään asemakaavatasolla. Viheryhteyden osoittamista elinkeinoelämän alueen (T-22) ja kyläalueen (AT-2) välillä ei katsottu tarkoituksenmukaiseksi esittää yleiskaavakartalla VR- tai MU-aluevarausmerkinnällä ottaen huomioon yleiskaavan yleispiirteisyys ja mittakaava. Koska yleiskaavan elinkeinoelämän aluevaraukset pitävät Pippossa sisällään jatkosuunnittelussa huomioitavia erityisalueita, kuten arvokkaita luontokohteita, lisättiin Pippon elinkeinoelämän alueen (T-22) alueelliseen suunnitteluohjeeseen ehdotusvaiheen nähtävillä olon

jälkeen seuraava tavoite "Alueen suojelu- ja luontoarvot edellyttävät merkittävää yhteensovittamista jatkosuunnittelussa. Alueen eteläkärjen rajausta tulee määrittää asemakaavassa siten, että teollisuusalueen eteläpuolinen, maakunnalliseen ekologiseen verkostoon kuuluva virkistysalue (VR-3) säilyy riittävän leveänä ja metsäisenä."

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa. Yleiskaavassa alueiden maankäyttö ratkaistaan kuitenkin maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmin ja tästä johtuen eroavuudet ovat mahdollisia. Yleiskaavan ratkaisussa on otettu huomioon Pippon alueen lähtökohdat ja Kehätien rakentamisen myötä tulleet muutokset mm. ulkoilureiteissä. Katsomme, että yleiskaava edistää maakuntakaavan tavoitteiden toteuttamista, eikä yleiskaavalla vaikeuteta maakuntakaavan toteuttamista. Lisäksi katsomme, että yleiskaava täyttää sille asetetut sisältövaatimukset (MRL 39§).

Yleiskaavan selvityksiä ja vaikutusten arviointia ja näiden riittävyttä MRL:n määräyksiin nähden on kuvattu aikaisemmin otsikoiden "Kulttuuriympäristö ja luonnonmonimuotoisuus -teemakartat" ja "Vaikutusten arviointi" kohdalla.

MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus on voimassa enintään kaksi vuotta. Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 on hyväksytty maakuntavaltuustossa 2.12.2016 ja se on saanut lainvoiman 14.5.2019. Päijät-Hämeen liiton yleiskaavaehdotuksesta antama lausunto vahvistaa käsitystämme siitä, ettei yleiskaavassa esitetty ratkaisu vaikeuta maakuntakaavan tavoitteiden toteuttamista.

Rälssin eli Jokimaan elinkeinoelämän alue T-23

Rälssin (Jokimaa) alue on Pippon lisäksi toinen uuden kehätien varressa oleva alue, jolle on Lahden kaupungin alueella mahdollista sijoittaa aluevarauksia elinkeinoelämän tarpeita varten logistisesti houkuttelevalle sijainnille. Näiden alueiden kehittäminen on yleiskaavan elinkeinoelämää koskevien tavoitteiden ja MRL 5 §:n alueiden käytön suunnittelun tavoitteiden mukaista kehittäen elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja toimivaa kilpailua.

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 on Rälssin alueelle osoitettu työpaikka-alue (TP16) Ala-Okeroistentien varteen ja teollisuusalue (T18) Helsingintien varteen. Näiden väliin jää maakuntakaavassa Rälssinmäki, joka on esitetty virkistysalueena (V22). Rälssinmäen länsipuoli on maakuntakaavassa osoitettu taajamatoimintojen alueeksi (A104). Voimassa olevan Lahden läntisten osien osayleiskaavan (Y-202) merkinnät noudattavat pääosin maakuntakaavan merkintöjä.

Voimassa olevassa Lahden läntisten osien osayleiskaavassa Rälssinmäen länsipuolelle on osoitettu asuinaluevarauksia. Lahden uudessa yleiskaavassa 2030 (Y-203) nämä asuinaluevaraukset on poistettu, koska näiden alueiden on katsottu toteutuessaan hajauttavan yhdyskuntarakennetta. Ala-Okeroisissa laaja maakuntakaavan mukainen taajamatoimintojen alue on yleiskaavassa osoitettu pääosin maa- ja metsätalousalueeksi ja osittain retkeily- ja ulkoilualueiksi. Tämä mahdollistaa alueen laajemmankin käytön virkistykseen ja turvaa alueen luonnon arvojen säilymistä asuinrakentamista paremmin. Asumista on osoitettu vain Okeroisten pienipiirteisillä kyläalueilla (AT-1). Vastaavanlainen muutosvyöhyke jatkuu Renkomäkeen asti yleiskaavan M-3 alueella.

Samanaikaisesti yleiskaavassa Rälssin elinkeinoelämän (T-23) aluetta on laajennettu Ala-Okeroistentien varresta kehätien varteen sijoittuen osittain maakuntakaavan mukaiselle virkistysalueelle ja osittain taajamatoimintojen alueelle. Uudet elinkeinoelämän alueet sijaitsevat yhdyskuntarakenteellisesti kestävämmillä alueilla kuin maakuntakaavassa esitetyt laajat taajamatoimintojen alueet. Perustelut elinkeinoelämän alueen laajennukselle on kuvattu aikaisemmin kohdassa "Elinkeinoelämän alueita koskevat tavoitteet ja kaavaratkaisut"

Kehätie muuttaa Rälssin alueen luonto- ja maisema-arvoja ja alueen käytettävyyttä virkistysalueena kehätiestä johtuvan liikennemelun ja estevaikutuksen vuoksi. Kehätien varren metsäinen alue sijoittuu kehätien melualueelle, eikä näin ollen täytä kaikki virkistysalueelta edellytettäviä ominaisuuksia. Kehätie muuttaa myös alueen mahdollisia ulkoilureittejä ja ekologisia käytäviä ja yhteystarpeiden toteuttamismahdollisuuksia.

Maakuntakaavan virkistysaluevaraus sijoittuu maakuntakaavassa esitetyn A-alueen ja TP-alueen väliin. Lahden yleiskaavassa on luovuttu Jokimaan / Ala-Okeroisten asuinaluevarauksista ja jätetty tämä alue kokonaan maa- ja metsätalousalueeksi. Maakuntakaavassa esitetty Okeroisissa sijaitseva viheryhteys on tarkemmassa suunnittelussa sijoitettu kulkemaan kaupungin länsirajalla sijaitsevaa metsävyöhykettä pitkin, johon ekologinen yhteys istuu luontevasti hyödyntäen Luhdanjoen vartta kehätien alitse. Samoin virkistysyhteys Rälssistä Okeroisten suuntaan onnistuu ainoastaan Lintulantien kautta. Muualla Lahden eteläinen kehätie katkaisee virkistysyhteyden. Maakuntakaavan viher- ja virkistysyhteys sijoittuu yleiskaavassa siis lännemmäs kehätien ylityskohtaan.

Kokonaisuutena Rälssin alueen yleiskaavaratkaisu ei vaaranna maakuntakaavan toteutumista, sillä elinkeino-elämän alueen osoittaminen kehätien varteen maakuntakaavaa laajempaan ei merkittävästi heikennä näiden alueiden arvoa ja rakentamisen vähentäminen Ala-Okeroisten alueella jättää enemmän alueita luonnontilaisiksi. Ekologisen yhteydenkin toteutuminen Rälssissä vahvistuu laajemman metsä- ja viheraluekokonaisuuden myötä. Ehdotusvaiheen nähtävillä olon jälkeen Jokimaan elinkeinoelämän alueen (T-23) alueelliseen suunnitteluohjeeseen lisättiin: "Teollisuusalueen rajausta tulee tarkastella asemakaavassa virkistysyhteyksien turvaamiseksi Salpausselältä Okeroisiin."

Teollisuusalueelta syntyvät hulevedet ja niiden käsittely ratkaistaan yksityiskohteisemmassa suunnittelussa. Yleiskaavan merkinnöissä ja määräyksissä on annettu suunnittelu- ja toteutusohjeet hulevesien käsittelystä.

Yleiskaava on koko kaupungin kattava yleispiirteinen suunnitelma, jossa osoitetaan alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus ja liikenteen pääverkko asemakaavoituksen pohjaksi. T-23 alueen tarkempi suunnittelu tapahtuu asemakaavoituksen myötä, jossa määritellään mm. alueen rakennettavat tonttialueet, katualueet ja viheralueet. Asemakaavoitukseen pohjalta laaditaan kunnallistekniset suunnitelmat, jossa ratkaistaan alueen vesihuolto- ja hulevesijärjestelmät. Yleiskaavaratkaisussa on oltu tietoisia Lahti Aquan luonnosvaiheen lausunnosta, jonka mukaan elinkeinoelämän alueen laajennus aiheuttaa runkoverkon rakentamiskustannuksia. Alueen kaavataloudellinen arviointi laaditaan tarvittaessa asemakaavan yhteydessä.

T-23 elinkeinoelämän alue varataan yrityksille ja työpaikoille. Aluetta ei ole tarkoitettu päivittäistavarakaupalle, joten alueen toiminnot eivät aiheuta laajoja joukkoliikennetarpeita. Alueen tarkemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon, että alue on saavutettavissa myös pyöräilijöille ja jalankulkijoille. Lähimmät linja-autopysäkit sijaitsevat Ala-Okeroisientien varressa Rälssintien kohdalla.

Yleiskaavan indeksialueiden rajaukset ovat laajoja, eivätkä yleiskaava-alueiden nykytilan kuvaukset ja suunnitteluohjeet tästä syystä kohdistu koko indeksialueelle. Yleiskaavaehdotuksessa Kehätien varteen osoitetulla teollisuusalueella (T-23) tai E/VR-1 alueella ei ole LUMO-kohteita, eikä alueilta ole tehty havaintoja liito-oravasta. Alueet ovat osittain liito-oravalle soveliasta elinympäristöä. Alueilla ei ole luonnonsuojelulain 49 §:n mukaisia suojeltavia liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Liito-oravan papanapuualue ja kolopuut sijoittuvat Rälssinmäen lounaispuolelle ja kyseinen alue on tarkoitettu rauhoittamaan ja osoittamaan yleiskaavaan rauhoitus päätöksen jälkeen luonnonsuojelualueeksi. Yleiskaavaehdotukseen alue merkitään retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR), jolloin alue voidaan suojella METSO-ohjelmalla. Edellä kuvattujen asioiden pohjalta katsomme, ettei yleiskaavaehdotus ole luonnonsuojelulain vastainen. Vastaavasta syystä ei nähdä suurta ristiriitaa Lahden viheralueohjelman kanssa. Viheralueohjelmassa on kuva Lahden vanhan yleiskaavan Y-201 teemakartasta.

T-23 alueelle ekologinen verkostaselvityksessä osoitettu luonnon monimuotoisuudelle tärkeä metsäalue perustuu Suomen ympäristökeskuksen Zonation-aineistoon. Kyseiset metsät eivät ole suojeltuja. T-alueella olevat metsätyypiläiskut ja lehtoalueet ovat luontonselvityksen (Albus Luontopalvelut Oy, 2018) mukaan hyvin

pienialaisia, reunavaikutteisia sekä siinä määrin ihmistoiminnan muuttamia, että niiden luonnontilaisuus tai luonnotilaisuuden kaltaisuus ei ole täysin säilynyt. Selvityksen mukaan pohjoisosan läpi virtaava puro ei ole luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen, vaan pohjaltaan voimakkaasti sedimentoitunut.

Lahden eteläisen kehätien hankkeella on ollut kaksi poikkeuslupaa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämiseksi. Kohteet, joissa tie heikentää liito-oravan elinalueita sijoittuvat Pipon moottoriradan läheisyyteen sekä Kukonkosken alueelle (Hämeen ympäristökeskus, Dnro HAM2002-L-315-254). Molemmat elinpiirit ovat edelleen käytössä ja säilyneet liito-oravalle soveltuvina alueina. Kukonkosken alueelle liito-oravia varten on rakennettu hyppypylväs, joiden avulla kehätien ylitys ainakin teoriassa onnistuu. Liito-oravan seuranta toteutetaan Pipon ja Kukonkosken alueen tunnetuilla elinpiireillä. Kehätie ramppeineen on katkaissut ekologisen yhteyden Rälssistä Kukonkoskelle erityisesti liito-oravan kannalta. Tähän ei ole myöskään liito-oravaselvityksessä merkitty kulkuyhteysviivaa ja käytännössä myös ekologinen yhteys olisi tähän vaikea toteuttaa toteutuneiden tiehankkeiden jälkeen. Mahdollinen kulkuyhteys on merkitty Porvoonjokivarteen. Porvoonjoen vartta pitkin on olemassa vielä ekologinen yhteys Kukonkoskelta Okeroisiin, mutta se ei palvele liito-oravia.

Rälssin alueella on laaja pesimälinnustoalue, joka kattaa lähestulkoon koko Ala-Okeroisentien, Kehätien, Helsingintien ja Luhdanjoen väliin muodostuvan alueen. Elinkeinoelämän alue (T) sijoittuu tälle alueelle, mutta kattaa hyvin pienen osan pesimälinnustoalueesta. Rälssin maa-ainesten läjitysalueen laajennus ja rakenteilla oleva kehätie muuttavat alueen luonnon oloja ja alueen soveltumista linnustolle jo merkittävästi.

Rälssin alueen tavoitteellinen loppukäyttö lisää ja palauttaa alueen paremmin linnustolle soveltuvaksi alueeksi, jolloin kapean elinkeinoelämän alueen (T) osoittaminen kehätien varteen ei merkittävästi heikennä alueen arvoa pesimälinnustoalueena.

Yleiskaavan laadinnassa on huomioitu alueen luontoarvot ja EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) mukainen liito-orava sekä luonnonsuojelulain 49 §. Katsomme, ettei yleiskaava hävitä tai heikennä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Päijät-Hämeen liiton yleiskaavaehdotuksesta antama lausunto vahvistaa käsityksemme siitä, ettei yleiskaavassa esitetty ratkaisu vaikeuta maakuntakaavan tavoitteiden toteuttamista.

Rälssin maan- ja lumenvastaanottoalue / Rälssinmäen virkistysalue

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 Rälssinmäki on esitetty virkistysalueena (V22), missä käytössä alue nähdään maakuntakaavan tavoitevuotena 2040. Maakuntakaavassa alue on siis merkittynä maakuntakaavan tulevaisuuden maankäyttötavoitteiden näkökulmasta virkistysalueena. Maakuntakaavan merkintä (virkistysalue) kuvaa pitkän tähtäimen tavoitetilaa.

Rälssin maa-ainesten vastaanotto on alkanut 1990-luvun alkupuolella pienimuotoisena toimintana. Lumenvastaanottoalue on aloittanut toimintansa alkuvuodesta 2001. Ensimmäinen asemakaava alueelle on tehty vuonna 2009 ja kaavassa on määritelty Rälssinmäen virkistyskäyttö, sekä maanvastaanottoalueena toimivan alueen jälkikäyttö. Alueen maisemointiohje on laadittu vuonna 2007. Rälssin maan- ja lumenvastaanottoalue on suunniteltu lyhytaikaiseksi

toiminnaksi ja alue on tarkoitettu maisemoitavaksi ja muutettavaksi tämän jälkeen virkistyskäyttöön. Aikoinaan Päijät-Hämeen seutukaavaa tai maakuntakaavaa 2006 laadittaessa alueen toiminta ei ole ollut seudullista tasoa, joten toimintaa ei ole maakuntakaavatasolla huomioitu.

Rälssin maan- ja lumenvastaanottoalue on tärkeä Lahden kaupungille ja kaupunkiseudulle. Vaikka rakennushankkeissa pyritään jatkuvasti parempaan massatasapainoon ja maamassojen hyödyntämiseen hankealueella, tarvetta poiskuljetettaville ja läjitettävälle maamassoille on yhä olemassa. Lahden kaupunki on tietoinen Ympäristöministeriön ohjeesta, jonka mukaan rakentamisen yhteydessä kaivetut pilaantumattomat maa-ainekset on pyrittävä ensisijaisesti hyödyntämään syntypaikalla. Hienoainespitoiset (savi, siltti, hienoainesmoreeni) maamassat routivat ja läpäisevät huonosti vettä, joten niitä ei voi pääsääntöisesti jättää rakennuksen tai rakenteiden alle. Sadevedet on pystyttävä johtamaan sadevesiviemäriin sekä rakennuksen alta että tontilta pois. Hyvin vettä johtavien hiekka-, sora- tai murskerakenteiden kautta sadevedet johdetaan rakennuspaikalle pois. Näin tontille ei kerry vesiä, jotka voisivat joutua rakenteisiin, aiheuttamaan kosteusvaurioita sekä sisäilmaongelmia.

Maamassat, jotka joudutaan poistamaan rakenteiden alta ovat tontille läjitettynä jätettä, jos niitä ei voi käyttää hyödyksi esimerkiksi maan muotoilussa. Pois kaivettujen massojen sijoittaminen muualle tontille ei normaalisti onnistu mm. tonttien pienuuden takia. Asian eteen tehdään kaupungissa töitä ja kiertotalous otetaan yleiskaavatasolla tarkasteluun Lahden suunta -työn 2021-2025 kierroksella. Merkittävässä roolissa maamassojen sijoittelussa ovat mm. asemakaavoitus, infrahankkeiden suunnittelu ja toteutus ja isojen rakennushankkeiden suunnittelu ja

toteutus.

Rälssin korvaavaa maan- ja lumenvastaanottoaluetta ei ole pystytty Lahden kaupungin alueelta osoittamaan. Yleiskaavoituksen kanssa samanaikaisesti on ollut käynnissä Lahden kaupunkiseudulla hanke uuden kierrätyspuistoalueen löytämiseksi ja hankkeeseen liittyen on valmistunut ympäristövaikutuksien arviointiselostus (YVA), sekä kiertotalousalueen löytämiseksi jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaava. YVA-selostus on valmistunut joulukuussa 2019 ja yhteysviranomaisen on antanut siitä perustellun päätelmän huhtikuussa 2020. Näiden pohjalta uutta kiertotalousaluetta on seudulle esitetty Hollolan Kehätien alueelle ja alue on osoitettu vaihemaakuntakaavassa. Jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaava on hyväksytty Päijät-Hämeen maakuntavaltuuston kokouksessa 28.1.2021. Kaavasta on valitettu ja sen käsittely on kesken.

Vastaavasti samanaikaisesti yleiskaavan kanssa on ollut laadinnassa Rälssin laajennusta koskeva asemakaavahanke. Laajennuksella haetaan lisää aikaa Rälssin maan- ja lumenvastaanottoalueen toiminnalle. Päijät-Hämeen liitto on Rälssin laajennusta koskevasta asemakaavaluonnoksesta lausunut, että "Päijät-Hämeen liitto pitää tärkeänä asemakaavan toteutumista. Rälssin alue on tärkeä siihen saakka, kunnes Lahden seudun kierrätyspuistohanke toteutuu, mikä vie vuosia. Uusien maanvastaanottoalueiden avaaminen kokonaan uusiin paikkoihin ei ole perusteltua. Asemakaavatyön yhteydessä laadittu maisemointisuunnitelma toteuttaa maakuntakaavan tavoitetta."

Voimassa olevassa Lahden läntisten osien osayleiskaavassa Rälssinmäen alue on pääosin virkistysaluetta (VR-2) sekä osittain maa- ja metsätalousaluetta (M-3). Rälssin laajennusta koskeva asemakaava

ulottuu osittain myös voimassa olevan yleiskaava asuinalueelle (A-23). Maan- ja lumenvastaanottoalue on voimassa olevassa kaavassa osoitettu eo-viivamerkinnällä virkistysaluemerkinnän päällä. Voimassa olevan osayleiskaavan Rälssin maan- ja lumenvastaanottoalueen eo-kaavamerkintä eli ole toimivin kuvaamaan alueen toimintaa ja tästä syystä uudessa yleiskaavassa alueen kaavamerkintä muutettiin alueen nykyistä ja tulevaa käyttöä paremmin kuvaavaksi.

Uudessa yleiskaavassa Rälssin maan- ja lumenvastaanottoalue on esitetty kaksoismerkinnällä E/VR. Kaavamääräys "Erityisalue / Retkeily- ja ulkoilualue" kuvaa alueen tämän hetkistä toimintaa maan- ja lumenvastaanottoalueena, joka toiminnan päätyttyä muutetaan retkeily- ja ulkoilualueeksi. Rälssinmäki halutaan jatkossakin osoittaa virkistysalueeksi ja alue tullaan maisemoimaan maanvastaanoton päätyttyä tähän käyttöön. Virkistykseen parhaiten soveltuvat alueet sijoittuvat Rälssinmäelle ja sen länsipuolen suojaisille metsäalueille. Yleiskaavan tavoitevuosi on 2030. Tulevaisuuden käytöltään Rälssinmäen alue on maakuntakaavan mukainen. Yleiskaavassa on haluttu selkeyttää alueen maankäyttömuotojen näkyvyyttä yleiskaavakartalla erityisalueyhdistelmä merkinnällä. Tämä eroavuus ei vaikeuta maakuntakaavan toteutumista. Kaksoismerkintä on otettu käyttöön myös maa-ainestenottoalueilla kuvaamaan alueen nykyistä ja tulevaa maankäyttöä.

Nykyinen toiminta alueella on ympäristöluvan ja lainvoimaisen osayleiskaavan mukaista. Rälssin nykyiselle toiminnalle on voimassa oleva ESAVI:n myöntämä ympäristö lupa vuodelta 2018. Ympäristöluvassa on käsitelty kattavasti mm. toiminnan ympäristövaikutuksia. Rälssin täyttökorkeuden muutosta ja toiminnan laajentamisista Rälssinmäen louteispuolelle on tarkasteltu

asemakaavoituksen kautta. Rälssin laajennuksen asemakaava ja asemakaavan muutos on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 15.6.2020 § 45. Asia on valituksen johdosta Hallinto-oikeuden käsittelyssä. Ympäristöluvan sanamuotojen ja ehtojen määrittely ja valvonta eivät kuulu nyt käsittelyssä olevaan Lahden yleiskaavaan 2030 (Y-203), eikä niitä siksi käsitellä myöskään tässä lausunnossa. Vastaavasti lausunnossa ei käsitellä kaavan suhdetta maa-aineslakiin ja voimassa olevan ympäristöluvan prosessiin ja siihen liittyvään ympäristövaikutuksien arviointiin Rälssinmäellä ollessa voimassa oleva ympäristölupa. Kyseiset asiat on käsitelty lupakäsittelyn yhteydessä. Myös alueen hulevesien käsittely liittyy ympäristöluvan ehtoihin.

Lahden virkistysalueverkoston yleissuunnitelma on laadittu pohjautuen nykyisiin viheralueisiin, eli siinä ei ole huomioitu yleiskaavan aluevarauksia, joiden toteutusajankohdasta ei ole mitään tietoa. Toisaalta sekä Rälssin, että Renkomäen virkistysalueet on esitetty viheralueina alueiden lopullisen käyttötarkoituksen mukaan, koska niiden maisemointi on alkamassa lähitulevaisuudessa. Virkistysalueverkoston yleissuunnitelman rajaukset ovat suuntaa antavia ja viheralueiden rajauksia on pelkistetty sekä suurpiirteistetty. Työn keskeisenä ajatuksena on ollut muodostaa laajassa mittakaavassa viheralueiden eri vyöhykkeet ja tunnistaa tärkeät virkistysyhteydet ja keskeiset kaupunginosapuistot. Rälssin alue sijoittuu vyöhykkeenä ulkoilun kannalta merkittäviin metsäalueisiin. Merkittävänä yhteyssuunnaksi on nähty yhteys Jokimaan ja Miekkiön suuntaan, sekä sieltä edelleen Renkomäkeen.

Maakuntakaavan virkistysaluevaraus sijoittuu maakuntakaavassa esitetyn A-alueen ja TP-alueen väliin. Lahden yleiskaavassa on luovuttu Jokimaan / Ala-Okeroisten asuinaluevarauksista ja jätetty tämä alue

kokonaan maa- ja metsätalousalueeksi. Maakuntakaavassa esitetty Okeroisissa sijaitseva viheryhteys on tarkemmassa suunnittelussa sijoitettu kulkemaan kaupungin länsirajalla sijaitsevaa metsävyöhykettä pitkin, johon ekologinen yhteys istuu luontevasti hyödyntäen Luhdanjoen vartta kehätien alitse. Samoin virkistysyhteys Rälssistä Okeroisten suuntaan onnistuu ainoastaan Lintulantien kautta. Muualla Lahden eteläinen kehätie katkaisee virkistysyhteyden. Maakuntakaavan viher- ja virkistysyhteys sijoittuu yleiskaavassa siis lännemmäs kehätien ylityskohtaan.

Valituksessa viitattiin uuteen lumenkaatopaikkaan, mutta kysymyksessä on olemassa olevan toiminnan siirtäminen Rälssin alueen sisällä uuteen sijaintiin. Siirtämällä lumenkaatopaikka Rälssin pohjoispuolelle saadaan Rälssin eteläreuna maisemoitua aiemmin ja rauhoitettua aluetta virkistyskäytölle. Samalla on tarkoitus siirtää kulkuyhteys maan- ja lumen vastaanottoalueelle kulkemaan pohjoisesta ja aloittaa alueen maisemointi etelästä.

Okeroisten kulttuurimaisema

Okeroisten kulttuurimaisema on Päijät-Hämeen maakuntakaavassa osoitettu taajamatoimintojen alueeksi (A99). Lisäksi alue on maakuntakaavassa merkitty kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta maakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi. Okeroisten kulttuurimaisema on rajattu kehätien pohjoispuolelle maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden perusteella. Kehätien eteläpuolelle jäävä peltoalue Lintulantien varressa jää varsin pieneksi irtautuen erilliseksi haaraksi Porvoonjoen laakson laajasta yhtenäisestä peltomaisemasta. Rälssin maisemoinnin myötä nykyinen paljas täyttömäki muuttuu metsäiseksi ja parantaa suurmaiseman näkymää. Kehätien varteen sijoittuva

työpaikkarakentaminen muuttaa maisemaa.

Yleiskaavassa Okeroisten kulttuurimaisema alue on osoitettu maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi (MA-1) rajautuen kehätien pohjoispuolelle. Rakennettujen alueiden osalta yleiskaavamerkintä on kyläalue (AT-1). Yleiskaavaratkaisun nähdään olevan maakuntakaavan ja MRL:n määräyksien mukainen.

Miekkiontie, Renkomäki ja Porvoonjokilaakso

Miekkiontien eteläpuolen aluevarauksiin ei ole tehty muutoksia voimassa olevaan yleiskaavaan verrattuna. Nykyisessä kaavassa Miekkiontien varrella oleva Porvoonjoen alue M-2 ja Pkm-12 ulottuu Miekkiontien mutkan länsipuolelle. Vastaavat alueet nyt uudessa kaavassa M-3 ja Pkm-4 samoilla rajauksilla. Alue on myös maakuntakaavassa osoitettu KM-merkinnällä.

Kansallismaisemille ei ole määritelty tarkkoja rajoja, eikä niillä siten ole esimerkiksi lailla määriteltyä roolia kaavoituksessa. Porvoonjokilaakso ja Vanha Porvoo -niminen kansallismaisema viittaa nimen perusteella Vanhaa Porvoota ympäröivään Porvoonjokilaaksoon (valtakunnallisesti arvokas maisema-alue) joen alajuoksulla, eikä sillä näin ollen tarkoiteta Porvoonjoen yläjuoksun laaksoalueita. Yleiskaavassa on merkitty MA-alueiksi ne Porvoonjokeen rajautuvat viljelyalueet Okeroisissa sekä Renkomäessä, jotka on määritelty Päijät-Hämeen maakuntakaavassa maakunnallisesti arvokkaiksi alueiksi. M-3 alueen suunnitteluohjeisiin on lisätty maininta Porvoonjoen maisema-arvoista. Porvoonjoen varteen on yleiskaavaehdotuksessa osoitettu yksi uusi luonnonsuojelualue SL-18 Kukonkosken alueelle.

Ekosysteemipalvelut

Yleiskaava on strateginen, yleispiirteinen suunnitelma koko kaupungin maankäytöstä. Hämeen ELY-keskuksen luonnosvaiheessa antama lausunto vahvistaa käsitystämme siitä, että yleiskaavan mittakaava ja tarkkuustaso on onnistunut: "Hämeen ELY-keskus pitää perusteltuna tavoitetta yleiskaavan esitystavan yleispiirteistämisestä. Esitystapa korostaa yleiskaavan tarkoitusta kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteisestä ohjaamisesta sekä toimintojen yhteen sovittamisesta. Kaavan yleispiirteistäminen korostaa jatkosuunnittelussa merkintöjen indeksoinnin ja kaavamääräysten merkitystä, jotta alueiden erityispiirteet tulevat otetuiksi huomioon, ja yleiskaava ohjaa riittävällä tavalla yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Nastolan alueen maankäytön suunnittelu ja esittäminen samalla tavoite- ja tarkkuustasolla Lahden alueen kanssa on johdonmukaista ja perusteltua."

Yleiskaavan mittakaavasta (1: 30 000) johtuen pohjakartan karttakohteita ei ole voitu esittää yksityiskohtaisesti, vaan taustaa on jouduttu pelkistämään kaavan sisällön luettavuuden parantamiseksi. Nykyiset sähköiset karttapalvelut mahdollistavat kaavakarttojen tarkemman tarkastelemisen ja eri pohjakarttojen vaihtamisen. Lahden suunta 2017-2020 -työn luonnosta ja ehdotusta pystyi tarkastelemaan ja kommentoimaan tarkemmin nähtävilläoloaikoina Lahden kaupungin ePalaute -palvelun kautta. Palautepalvelu mahdollisti myös eri pohjakarttojen vaihtamisen. Tulevilla kierroksilla Lahden suunta -työssä on tavoitteena kehittää aineistojen sähköistä julkaisutapaa edelleen helpommin saavutettavaan muotoon.

Yleiskaavan asuinaluevaraukset (A) sisältävät asuintonttien lisäksi

tarvittavan infrastruktuurin vaatimat tilavaraukset, palvelualueita ja viheralueita. Yleiskaavan mittakaavasta johtuen pienialaisia viheralueita tai muita aluevarauksia ei esitetä erikseen, vaan ne sisältyvät asuinalueen varaukseen (A). Yleiskaavan rajoja on päivitetty uusien asemakaavojen kohdalla mittakaavan niin mahdollistaessa. Möysän uimarannan rajoitukset on päivitetty vuonna 2018 lainvoimaistuneen, ja jo toteutuksessa olevan, asemakaavan mukaan. Tuomistontien asemakaava on vuodelta 1948, mutta yleiskaavatyössä ei ole ollut tarvetta tarkastella alueen maankäyttöä uudelleen. Yleiskaava ei näin ollen estä Tuomistontien alueen toteuttamista asemakaavan mukaisesti.

Osana Lahden suunta -työtä 2017-2020 laadittiin vuonna 2018 Lahden tärkeimmät ekosysteemipalvelut –selvitys. Sen perusteella voidaan tuotanto-, säätely-, ylläpito- sekä kulttuuripalvelujen osalta tunnistaa ekosysteemipalveluiden kannalta tärkeitä alueita. Lahden kaupungin alueella nämä ovat erityisesti Lahden urheilukeskus (Salpausselän hiihtokeskus ja ulkoilualue), Nastolan nauhataajaman, Salajärven ja vt4 välinen alue, Arkiomaa-Alanen sekä Ruuhijärven alue. Myös pienet ja paikalliset kohteet voivat olla ekosysteemipalvelujen näkökulmasta arvokkaita alueita. Myös vesistöjen rooli on niiden monimuotoisuuden ja ekosysteemipalvelujen tarjonnan takia todellisuudessa tärkeämpi, kuin selvityksen synteetikartta osoittaa. Tarkoituksena on käsitellä ekosysteemipalveluita tarkemmin yleiskaavatasolla Lahden suunta -kierroksella 2021-2024. Kuitenkin jo Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) sisältää lukuisia ekosysteemipalveluja tukevia yleiskaavamerkintöjä ja -määräyksiä, kuten arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä, luonnon monimuotoisuuskohteita ja ekologisista yhteyksiä, ekosysteemipalveluja sekä hulevesiä koskevat yleismääräykset, pohjavettä ja sen suojelua koskevat kaavamerkinnät ja määräykset (Salpausselkä, pv, pvm, TY, TY/A) sekä metsiä koskevat kaavamerkinnät

ja -määräykset (SL, VR, VL, VU, M, MU, MY). Lisäksi pohjavesialueella sijaitsevilla asuinalueille (A) annetaan aluekohtaisia suunnitteluohjeita. Ekosysteemipalveluja koskevat yleiskaavamerkinnot ja -määräykset on esitelty tarkemmin kaavaselostuksessa sivuilla 48-50.

C-Keskustatoimintojen laajennukset

Yleiskaava on strateginen, yleispiirteinen suunnitelma koko kaupungin maankäytöstä. Yleiskaavassa on tunnistettu rakentamisen alueet ja rakentamisen ulkopuolelle jäävät viheralueet, ja aluerajaukset on esitetty yleiskaavaan soveltuvalla tasolla. Yleiskaavan mittakaavasta johtuen uutta yleiskaavakarttaa on yleispiirteistetty ja pieniä kohteita jätetty esittämättä. Kuten Ekosysteemipalvelut kappaleessa on jo todettu, Hämeen ELY-keskuksen luonnosvaiheessa antama lausunto vahvistaa käsitystämme siitä, että yleiskaavan mittakaava on hyvä.

Yleiskaavan keskustatoimintojen alue (C) sisältää mm. viheralueita ja viheryhteyksiä ja näillä alueilla maankäyttö on pääosin ratkaistu jo asemakaavalla. Asemakaavoitus tarkentaa rakentamisen rajoja ja määräyksiä. Fellmannin puisto on asemakaavassa kulttuurihistoriallisesti arvokas puistoalue, jolla ympäristö säilytetään. Fellmannin puisto on osa valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöaluetta (RKY), joka on rajattu yleiskaavakartalle oranssilla pistekatkoviivalla. Lahden suunta 2017-2020 -työn hyväksymiskäsittelyssä saatiin Fellmanninpuistoa koskeva valtuustoponsi: "Hyväksyessään yleiskaavan valtuusto edellyttää, että Fellmanninpuiston säilyttämiseen VL-alueena kiinnitetään erityistä huomiota". Ponsi ohjaa työskentelyä seuraavalla yleiskaavakierroksella. Ursan kenttää, koulujen tontteja ja Radiomäkeä koskien yleiskaavaan ei

ole tehty muutoksia voimassa olevaan Lahden läntisten osien osayleiskaavaan nähden.

Perusteluosa

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 25.1.2021 § 14 Lahden suunta -työn 2017-2020. Työ käsittää Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman (SUMP). Valtuuston päätöksestä on tehty kaksi valitusta Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

Lahdessa yleiskaavoitusta tehdään valtuustokausittain päivittyvässä prosessissa. Voimassa oleva Lahden läntisten osien osayleiskaava (Y-202) laadittiin vuosina 2013-2016, hyväksyttiin Lahden kaupunginvaltuustossa 27.6.2016 ja sai lainvoiman 5.10.2017. Lahden ja Nastolan yhdistymisen jälkeen Lahden yleiskaavasta tuli läntisten osien osayleiskaava.

Lahden suunta- työ 2017-2020 käsittää Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman (SUMP). Lahden suunta -työ 2017-2020 on tullut vireille kaupungin vuoden 2017 kaavoitusohjelmassa. Vireilletulosta on tiedotettu 21.2.2017 julkaistussa kaavoituskatsauksessa.

Lahden suunta -työn 2017-2020 kierroksella yleiskaava laadittiin ensimmäistä kertaa koko uuden Lahden alueelle. Yleiskaava on oikeusvaikutteinen koko kaupungin alueella. Lahden suunta -työn 2017-2020 tavoitteet valmisteltiin kaupunginvaltuuston 11.4.2016 hyväksymän strategian pohjalta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Lahden suunta -työn 2017-2020 tavoitteet 15.1.2018. Kaupunginvaltuusto käynnisti strategian tarkistuksen lokakuussa 2017 ja tässä työssä otettiin huomioon Lahden suunta -työn tavoitteet. Lahden strategia 2030 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 14.5.2018. Strategian tarkistus ei antanut aihetta Lahden suunta -työn tavoitteiden tarkistamiseen.

Lahden suunta -työn 2017-2020 luonnos oli yleisesti nähtävillä 2.5. – 3.6.2019 välisenä aikana. Luonnosvaiheen jälkeen Lahden suunta -työtä muokattiin saadun palautteen perusteella ja tehtiin lopulliset valinnat yleiskaavaluonnoksessa esitettyjen vaihtoehtojen välille. Vastineet palautteeseen annettiin kaupunginhallituksen päätöksen 22.6.2020 myötä ja Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotus asetettiin julkisesti nähtäville 9.7.-31.8.2020 väliseksi ajaksi. Ehdotusvaiheen nähtävillä olon jälkeen työhön tehtiin pieniä muutoksia ennen Lahden suunta -työn 2017-2020 viemistä hyväksymiskäsittelyyn.

Jatkuva yleiskaavaprosessi mahdollistaa kaupungin strategisen maankäytön suunnitelman pitämisen ajan tasalla asemakaavoituksen pohjaksi.

Yleiskaavan ratkaisujen lainvoimaistuminen nopeassa aikataulussa on tärkeää MAL-sopimuskirjauksien toteuttamiseksi.

Valitukset Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle

Salpausselän luonnonystävät ry ja Jokimaan Omakotiyhdistys ry ovat hakenneet muutosta Lahden kaupunginvaltuuston 25.1.2021 § 14 päätökseen Lahden suunta -työn 2017-2020 Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman hyväksymisestä. Hämeenlinnan hallinto-oikeus on lähettänyt valitukset 23.3.2021 kaupungille lausunnon antamista varten viimeistään 30.4.2021 mennessä. Lausunnon antamiseen on saatu lisäaikaa 4.5.2021 asti.

Salpausselän luonnonystävät ry pyytää hallinto-oikeutta kumoamaan Lahden kaupunginvaltuuston 25.1.2021 § 14 tekemä päätös hyväksyä Lahden yleiskaava 2030 Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) vastaisena ja palauttaa Lahden yleiskaava uudelleen valmisteltavaksi niiltä osin, joita valituksessa on tuotu esiin. Valituksen mukaan Lahden yleiskaava Y-203 on MRL:n vastainen Pippon ja Rälssin alueiden osalta, sekä Renkomäessä Miekkiontien eteläpuolelta ja C-keskustamerkintöjenosalta koskien lähinnä Fellmaninpuistoa ja Salpausselkää.

Jokimaan Omakotiyhdistys ry hakee muutosta Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) hyväksymiseen koskien Jokimaalla Rälssin alueella yleiskaavan alueisiin T-23, E/VR-1 ja VR-2. Valituksen mukaan Lahden yleiskaavaa tulee muuttaa niin, että

1. T-23- alue noudattaa maakuntakaavan rajausta, siten että kyseinen alue sijoittuu ainoastaan Okeroistentienvarteen vanhan yleiskaavan mukaisesti ja kehätien viereinen T-23-alueen osa muutetaan VR-2-alueeksi
2. E/VR-1- aluetta ei laajenneta ja noudatetaan maakuntakaavan merkintää V ja Rälssin alue merkitään kokonaisuudessa merkinnällä VR-2 eli virkistysalue.
3. Viheryhteystarve- merkintä merkitään Rälssin alueelta Kukonkoskenalueelle kuten Lahden ekologinen verkosto- kartassa on merkitty paikallinen yhteys.
4. Karttaan merkitään kaikki luonnonmonimuotoisuudelle tärkeät alueet, mitkä on merkitty Lahden yleiskaavan Teemakartta ja kohdeluettelo 2_Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet- liitteeseen.

Lisäksi valituksissa pyydetään hallinto-oikeuden määräävän yleiskaavaa valmisteltavaksi uudelleen kokonaisuudessaan kaavamerkintöjen osalta niin, että sekä kulttuuriympäristökokonaisuudet että luonnonmonimuotoisuuden alueet merkitään suoraan oikeusvaikutteiseen kaavakarttaan, eikä teemakarttoihin.

Salpausselän luonnonystävät ry:n valituksessa puhutaan yleiskaavasta 2021, jolloin sillä tarkoitetaan Lahden kaupunginvaltuuston 25.1.2021 § 14 hyväksymää Lahden yleiskaavaa 2030 (Y-203).

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: ote + asiakirjat Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen (kh:n lausunto, lausunnon liitteet, kv:n päätösehdotuksen liitteet ja Hämeenlinnasta saatu aineisto)

Liitteet

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden lausuntopyyntö/Lahden kaupunginvaltuuston päätös,
25.01.2021 § 14, liitteineen
Päätös KV 25.1.2021 § 14

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 03.05.2021

§ 179

Vanhusneuvoston aloite Ikäystävällinen kunta -verkostoon liittymisestä

2461/00.01.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Erityisasiantuntija Päivi Pitkänen, p. 044 482 0590

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että Lahden kaupunki liittyy Ikäystävälliseen kuntaverkostoon.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto, 21.4.2021

§ 28

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Hyvinvointijohtaja Mikko Komulainen

Päätösehdotus

Osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen sekä esittää kaupunginhallitukselle Lahden kaupungin liittymistä Ikäystävälliseen kuntaverkostoon.

Perusteluosa

Lahden kaupungin vanhusneuvosto on kokouksessaan 19.3.2021 tehnyt aloitteen Lahden kaupungin liittymisestä Ikäystävällinen kunta - verkostoon. Maailmanlaajuinen ikäystävällisten kaupunkien ja paikallisyhteisöjen verkoston (The World Health Global Network for Age-friendly Cities and Communities) tarkoituksena on edistää tiedon ja kokemusten jakamista kaupunkien ja yhteisöjen kesken. Verkoston strategiana on edistää ikääntyvien ihmisten osallisuutta yhteisöissään ja tällä tavoin muokata asuinympäristöistä nykyistä ikäystävällisempiä. Lisäksi aloitteessa tuodaan esiin, että vanhusneuvoston tekemässä Ikäystävällisen kunnan arvioinnissa Lahden saamat pisteet jäivät 130 – 133 pistettä/216:sta.

Ikäystävällisen kunnan kehittämisen prosessiin kuuluu eri sidosryhmien mukaan ottaminen, tarpeiden kartoitus, toimintasuunnitelman laatiminen sekä vastuiden ja resurssien määrittely. Keskeistä on myös toiminnan arviointi yhdessä kaikkien osapuolien kanssa, laaja verkostoyhteistyö ja poliittinen sitoutuminen. Osallistamisen menetelminä nähdään mm. tehtyjen suunnitelmien kommentointimahdollisuus, kuulemistilaisuudet, kyselyt, turvallisuus- ja esteettömyyskävelyt, erilaiset raadit.

lääkkäiden yhteen sovitettujen palvelujen kokonaisuus Päijät-Hämeessä – maakunnallinen suunnitelma on valmistunut syksyllä 2018. Maakunnallista suunnitelmaa täydennettiin laatimalla Lahden

kaupungin ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen
toimenpideohjelma vuodelle 2020.

Lahden kaupungin laaja hyvinvointikertomus hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 8.3.2021. Hyvinvointisuunnitelma laaditaan hyvinvointikertomuksen pohjalta seuraavan valtuustokauden alussa samanaikaisesti kaupungin strategian kanssa. Ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpidesuunnitelma vuosille 2021-2022 on valmisteltu tukemaan koko kaupungin kattavan hyvinvointisuunnitelman laadintaa. Suunnitelma päivitetään uuden kaupunkistrategian valmistuttua ja jatkossa ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpidesuunnitelma viedään valtuustokäsittelyyn samanaikaisesti hyvinvointisuunnitelman kanssa. Näissä toimenpidesuunnitelmissa keskeisiä ovat myös ikäystävällisen kunnan teemat ja tavoitteet.

Lahden kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmässä on laajasti edustettuna kaupungin eri palvelualueet sekä edustajat mm. Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymästä ja Wellamo-opistosta. Lisäksi kaupungilla on yhteistyöverkostoja mm. ikääntyneiden asumiseen, kehittämishankkeisiin, palveluihin sekä yhdistisyhteistyöhön liittyen. Vanhusneuvoston esille nostamat kehittämistarpeet ikäystävällisen kunnan arviointilomakkeessa tuleekin viedä tiedoksi näihin yhteistyöryhmiin ja ottaa huomioon myös, kun valmistellaan kaupungin uutta strategiaa sekä siihen kytkeytyviä toimenpideohjelmia esim. hyvinvointisuunnitelma, ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpideohjelma. Ikäystävällisen kunnan arviointilomaketta voidaan käyttää jatkossakin kaupungin toiminnan ja toimenpideohjelmien suunnittelussa ja arvioinnissa.

Yhteenvedona todetaan, että liittyminen Ikäystävällinen kunta-verkostoon edellyttää kaupungin eri palvelualueiden ja muiden yhteistyötahojen sitoutumista ja resurssointia tähän toimintaan. Ikäystävällisyys ulottuu mm. asumiseen, kaavoitukseen, liikenteeseen, liikunta- ja kulttuuripalveluihin, sosiaali- ja terveystalouteen sekä päätöksentekoon. Jo toiminnassa olevilla monialaisilla työryhmillä sekä kaupungin lakisääteisillä toimintaohjelmilla voidaan edistää ikäystävällisen kunnan teemoja. Näin ollen ei ainakaan alkuvaiheessa tulisi luoda uusia työryhmiä tai erillistä, uutta toimenpideohjelmaa. Verkostoon liittymisellä voidaan kyllä edistää tiedon ja kokemusten jakamista kaupunkien ja yhteisöjen kesken, mutta ensisijaista on viedä esiin nousseita kehittämistarpeita eri toimijoiden tietoon ja valmisteluun.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto, erityisasiantuntija Päivi Pitkänen

Liitteet

Ikäystävällinen kunta

§ 180

Historiallisen museon rakennuksen korjaukset ja muutostyöt

1301/10.03.02.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Rakennuttajapäällikkö Leena Pirttilä, p. 050 65861

Toimitilajohtaja Jouni Arola, p. 050 559 4227

Päätös

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteluun.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että Historiallisen rakennuksen museon korjaus ja muutostyöt toteutetaan 18.3.2019 päätetyn vaihtoehdon mukaisesti, ja hyväksyy esitetyn uuden rakentamiskustannusten arvion 7,0 milj. euroa, alv. 0 %. Kustannusarvion muutos otetaan huomioon vuoden 2022 talousarvion valmistelussa.

Perusteluosa

Konserni- ja tilajaosto päätti 18.3.2019 § 17 Liikunta- ja kulttuurilautakunnan esityksestä valita esillä olleista Historiallisen museon rakennuksen korjausvaihtoehdoista perusteellisimman. Teknisen perusparannuksen lisäksi rakennukseen oli tarkoitus tehdä toiminnallisia muutoksia ja parantaa mm. rakennuksen esteettömyyttä ja käyttöturvallisuutta. Kustannusarvioksi päätettiin 4,841 milj. euroa,

alv. 0 % (Haahtela-indeksi 97/3.2019). Kustannusarvioon ei sisälly ympäröivään pihaan liittyviä toimenpiteitä, jotka myöhemmin siirrettiin Kaupunkiympäristön palvelualueen vastuulle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt perusparannushankkeelle valtionavustusta yhteensä 480 000 euroa, josta tähän mennessä on saatu 192 000 euroa.

Rakennuksen perusparannus- ja muutostyöt suunniteltiin päätetyn ratkaisun mukaisesti, ja rakennustyöt kilpailutettiin. Urakkatarjousten perusteella laadittu kustannusarvio on 7,334 milj. euroa ylittäen arvioidun yli 50 %:lla. Ylityksen johdosta hankinta keskeytettiin. Tällä hetkellä rakennus on purettu rungolle.

Hankkeen jatkoa on selvitetty kolmen vaihtoehtoisen ratkaisun pohjalta:

- 1) Perusparannus museotoimintaan, laatutaso aiemmin päätetty, joitakin materiaaleja muutetaan halvemmiksi.
  - rakentamiskustannukset n. 7,0 milj. euroa, alv. 0 % (ind. 95/2.2021), 3802 euroa/m²
  - vuokra n. 666 300 euroa/vuosi (30,16 euroa/m²/kk)
- 2) Peruskorjaus museotoimintaan, laatutaso ja olosuhteet ennallaan
  - rakentamiskustannukset n. 4,8 milj. euroa, alv. 0 % (ind. 95/2.2021), 2638 euroa/m²
  - museon vitriinihankinta n. 0,5 milj. euroa, alv. 0 %
  - investointikustannukset yhteensä 5,3 milj. euroa
  - vuokra n. 577 308 euroa/vuosi (26,22 euroa/m²/kk)
- 3) Perusparannus muuhun kuin museotoimintaan, raakatila, tekniikka

nykyisten määräysten mukainen

- rakentamiskustannukset 5,4 milj. euroa, alv. 0 % (ind. 95/2.2021)

Rakennus on valmistunut vuonna 1897 ja se on otettu kokonaan museon käyttöön vuonna 1968. Lahden historiallinen museo on Lahden kaupungin kulttuurihistoriallinen museo ja Päijät-Hämeen maakuntamuseo, joka on perustettu vuonna 1924. Nyt esillä oleva perusparannushanke on valmisteltu siitä lähtökohdasta, että rakennus myös säilyy Historiallisen museon käytössä. Museolle ei ole tiedossa korvaavia tiloja muualta.

Rakennuksen kunnon vuoksi sen korjaamiseen joudutaan joka tapauksessa investoimaan paljon. Kysymyksessä on kulttuurihistoriallisesti arvokas, suojeltu rakennus, jonka korjaaminen vaatii erityistä ammattitaitoa. Rakennuksen purkaminen ei tule kysymykseen.

Jos päädytään siihen, että rakennus korjataan museokäyttöön alkuperäisellä budjetilla, toiminnallisuutta ja teknistä laatutasoa ei pystytä parantamaan. Hyväksymällä 1,7 milj. euroa korkeammat investointikustannukset, saavutetaan toimiva ja laatutasoltaan nykyaikainen toimintaympäristö Historialliselle museolle pitkälle tulevaisuuteen.

Jos päädytään siihen, että rakennus korjataan johonkin muuhun käyttötarkoitukseen, on haasteena sekä uuden käyttäjän löytäminen tähän rakennukseen että uusien tilojen löytäminen Historialliselle museolle.

Jos päätös valittavasta vaihtoehdosta tehdään maaliskuussa, on rakennustyöt mahdollista saada valmiiksi vuoden 2022 loppuun mennessä. Jos valmistuminen viivästyy, voidaan maksamattomat erät n. 288 000 euroa valtionavustuksista perua.

Käyttötarkoituksen muuttuessa myös aiemmin myönnetty rakentamisen valtionavustukset, n. 384 000 euroa, voidaan periä takaisin takautuvasti 15 vuoden ajalta. Valtionavustuksia siis menetettäisiin yhteensä 672 000 euroa.

Liikunta- ja kulttuurilautakunnalle sekä konserni- ja tilajaostolle järjestettiin 18.2.2021 yhteisseminaari historiallisen museon tilanteesta.

Konserni- ja tilajaosto käsitteli asiaa kokouksessaan 15.3.2021 §24 ja päätti siirtää asian kaupunginhallituksen käsiteltäväksi ja että päätöksessä tulee huomioida investointikustannukset, käyttökulut, tilaratkaisut, elinvoima, kulttuurinäkökulma, museoverkko sekä kaupungin kokonaisuus.

Kaupunginhallitus järjesti 25.3.2021 lähetekeskustelun ja kuuli asiantuntijoita historiallisen museon rakennuksen korjauksista ja muutostöistä sekä museotoimitiloista. Sivistyspalveluiden ja museon johdon näkemyksen mukaan Lahden kaupungin museoverkko on tarkoituksenmukainen ja kompakti kaupungin elinvoimaa tukeva kokonaisuus. Uusi visuaalisten taiteiden museo Malva tulee lisäämään museovieraiden määrää Lahdessa ja kaikki Lahden museot tulevat olemaan kasvavan kiinnostuksen kohteena. Historiallisen museo uudistuu ja on uuden, osallistavan yleisötyön toimintamallinsa kautta yhä enemmän osana kaupunkilaisten elämää. Tuleva perusnäyttely käsittelee maakunnassamme merkittäviä asiakokonaisuuksia yhdessä

sen asukkaiden kanssa.

Historiallisen museon toiminnan tavoitteena on osallistavan yleisötyön kautta tuoda seutukunnan asukkaat keskustelukumppaneiksi, kun museo määrittelee yhteisen elinympäristön ominaispiirteitä.

Johtoajatuksena on, että yhdessä elinympäristöä määrittelemällä

saamme kokonaiskuvasta tarkemman. Työskentely sijoittuu museon kolmannen kerroksen pedagogisiin yhteistyöskentelytiloihin.

Työskentelyn lähtökohtana on perusnäyttelyn teemat ja eritaustaisten sidosryhmien näkökulmat niihin.

Lahden kaupunginmuseon strategia 2018 on tulkinta Lahden kaupungin strategiaan, jonka painopisteinä ovat mm. palveluiden asiakaslähtöisyys, kokeilukulttuuri, lasten ja nuorten hyvän arjen edistäminen ja kaikkien asukkaisen osallisuus.

Museon strategiatulokinnassa museot ovat asiakaslähtöisiä ja osallistavia. Historiallisen museon perusnäyttelyssä tämä tarkoittaa osallistavaa näyttelytoimintaa. Museoon tehdään modulaarisen, osallistavan museonäyttelyn malli. Jokaisessa näyttelyosiossa on uusiutuva osio, jonka sisällöt tuotetaan yhteistyössä erilaisten sidosryhmien kanssa.

Osallistamalla seutukunnan asukkaita voidaan myös saavuttaa hyvinvointivaikutuksia: monien tutkimusten mukaan osallisuuden tunne kasvattaa ihmisen tahtoa vaikuttaa elinympäristöönsä, sen päätöksentekoon ja tapahtumiin. Näin voidaan myös kasvattaa yhteenkuuluvuuden tunnetta, joka aktivoi asukkaita edelleen myös näkemään tarkemmin oman roolinsa yhteisössä aktiivisena ja tasa-arvoisena toimijana. Perusajatus liittyy vastuun kantamiseen yhteisössä ja yksilön hyvinvointiin sen jäsenenä, sekä Lahden historiallisen museon

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

rooliin kulttuurisena tulkkina ja toimintaympäristönä tälle tavoitteelle.

Toimenpiteet Ote: Lahden Tilakeskus, Tuulia Tuomi (oikaisuvaatimus)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 03.05.2021

§ 181

Valtion ja Lahden kaupunkiseudun välisen Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2021–2031 hyväksyminen KV

2869/00.05.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

kaupunkikehitysjohtaja Olli Alho, p. 040 595 4543

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä liitteen 1 mukaisesti valtion ja Lahden kaupunkiseudun välisen Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2021–2031.”

Perusteluosa

Lahden kaupunkiseudulle on valmisteltu maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus vuosille 2021 - 2031. Neuvottelutulos valmisteluun osallistuneiden osapuolten kesken saavutettiin 22.4.2021 ja päätettiin lähettää sopimuksen osapuolille hyväksyttäväksi.

Sopimuksella edistetään Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja

kansallisten ilmasto- ja energiatavoitteiden toteutumista Lahden kaupunkiseudulla.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus (MAL-sopimus) perustuu Lahden kaupunkiseudun seitsemän kunnan, Päijät-Hämeen liiton ja valtion yhteiseen tahtotilaan seudun maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen kehittämisestä. Sopimuksen tarkoituksena on vahvistaa kuntien keskinäistä sekä seudun ja valtion yhteistä sitoutumista seudun kehittämistä koskeviin osapuolten yhteisiin tavoitteisiin ja niiden edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sopimuksen toimenpiteillä luodaan edellytyksiä seudullisesti tarvetta vastaavalle monipuoliselle asuntotuotannolle ja liikennejärjestelmän ja maankäytön yhteensovittamiselle ja kehittämiselle. Tavoitteena on edistää vähähiilistä ja kestävästä yhdyskuntarakennetta ja sitä tukevaa liikennejärjestelmää, parantaa elinympäristön viihtyisyyttä ja sosiaalista kestävyyttä sekä mahdollistaa sujuva arki, työmarkkinoiden toimivuus ja elinkeinoelämän elinvoimaisuus. Tavoitteena on torjua segregatiota ja asunnottomuutta sekä edistää asuinalueiden monimuotoisuutta ja alueiden asuntokannan monipuolisuutta. Tavoitteena on kasvattaa kestävien liikkumismuotojen osuutta liikennesuoritteesta, parantaa liikenneturvallisuutta ja liikennejärjestelmän taloudellisuutta sekä lisätä työpaikkojen ja palveluiden saavutettavuutta.

Lahden kaupunkiseudun tavoitteena on toimia kansallisesti ja kansainvälisesti kunnianhimoisena edelläkävijänä hiilineutraalin yhteiskunnan rakentamisessa. Lahden kaupungin tavoitteena on hiilineutraalius jo vuonna 2025. Päijät-Hämeen maakunnan tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030, Lahden kaupunki on ensimmäisenä suomalaisena kaupunkina vuonna 2021 Euroopan ympäristöpääkaupunki. Lahden seutu jatkaa Lahden Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021 -teemojen kehittämistä. MAL-sopimuksen

toimenpiteiden tavoitteena on tukea seudun hiilineutraaliustavoitteita sekä ympäristöpääkaupunkivuoden toteutusta.

Sopimuksessa määritellään tavoitetila ja seuraavien 11 vuoden kehityspolku sekä keskeisimmät konkreettiset ja vaikuttavimmat ja kuntien keskinäistä ja/tai kuntien ja valtion yhteistyötä edellyttävät maankäyttöä, asumista ja liikennejärjestelmän kehittämistä koskevat konkreettiset toimenpiteet vuosille 2021–2023. Sopimus tarkistetaan rullaavasti eduskuntavaalikausittain.

Varsinaisia toimenpiteitä sopimus sisältää yhteensä 47 kappaletta jaoteltuna seuraaviin kolmeen teemaan:

- Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä,
- Asuminen ja elinympäristön laatu,
- Elinvoimainen Lahden kaupunkiseutu.

Sopimuksessa on seuraavia taloudellisesti keskeisiä Lahtea koskevia toimenpiteitä:

Lahden seudun kuntien haettavaksi on osoitettu vähintään yksi (1) miljoonaa euroa valtionavustusta kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen kunnan katuverkolla valtakunnallisen kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman valtionavustushaun yhteydessä vuonna 2021. Kunnat osallistuvat rahoitettavien hankkeiden kustannuksiin 50 prosentilla. Traficom toteuttaa investointiohjelman hankehaun ja myöntää rahoituksen.

Valtio osoittaa Lahden kaupunkiseudun tärkeisiin liikennejärjestelmän toimivuutta, kestävyyttä ja turvallisuutta edistäviin kustannustehokkaisiin liikenneverkon parantamishankkeisiin (suunnitteluun ja toteutukseen) vuosina 2022-23 yhteensä 3,3 miljoonaa

euroa Liikenne 12 -suunnitelman mukaisesti. Rahoitusta kohdennetaan ja toimenpiteet priorisoidaan jatkuvassa liikennejärjestelmätyössä sovittavalla tavalla kuntien, Väyläviraston ja ELY-keskuksen yhteistyönä. Valtion rahoituksen edellytyksenä on, että kunnat käyttävät näiden toimenpiteiden rahoittamiseen vastaavan summan.

Sopimuksella valtio sitoutuu avustamaan Lahden seudun julkisen henkilöliikenteen palveluita 4,365 miljoonalla eurolla sopimuskaudella 2021-2023. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että kaupunkiseutu toteuttaa MAL-sopimuksessa esitettyjä joukkoliikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteitä. Lisäksi valtio osoittaa ilmastoperusteista joukkoliikenteen avustusta Lahden seudun haettavaksi miljoona euroa vuodessa eli yhteensä 3 miljoonaa euroa vuosina 2021-2023. Seudut voivat hakea avustuksia myös valtakunnallisen haun yhteydessä. Valtionavustus kohdistetaan puhtaan käyttövoiman joukkoliikennepalvelujen kehittämiseen ja ostoon siten, että Lahden tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen uusissa sopimuksissa kaikki hankittava liikenne ajaa puhtaan käyttövoiman ajoneuvoilla. Tuen saajan tulee raportoida avustuksella saavutettu päästövähennys Traficomien antaman ohjeistuksen mukaan.

Valtio avustaa keskisuurten kaupunkiseutujen lippu- ja maksujärjestelmien kehittämistä yhteensä 1,4 miljoonalla eurolla vuosina 2022-2023. Avustukset ovat hakuperusteisia.

Joukkoliikenteeseen kohdistuvan valtion rahoituksen edellytyksenä on, että kunnat käyttävät julkisen henkilöliikenteen palveluihin vastaavan summan.

Valtio osoittaa puurunkoisten kerrostalojen 5000 euron asuntokohtaista käynnistysavustusta keskusta-alueille ja joukkoliikennevyöhykkeelle

rakennettaville pitkän korkotuen muille kuin erityisryhmille
tarkoitetuille vuokra-asunnoille.

Valtio osoittaa seudun kunnille kunnallistekniikka-avustuksia.

Painopiste kunnallistekniikka-avustusten kohdentamisessa on keskusta-
alueiden ja joukkoliikenteeseen tukeutuvien alueiden
täydennysrakentamisessa.

Valtio, Päijät-Hämeen liitto ja kunnat sitoutuvat tällä sopimuksella
toteuttamaan ja edistämään näitä toimenpiteitä. Sopimus tulee voimaan,
kun se on kaikkien osapuolten osalta hyväksytty ja allekirjoitettu.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: TEM, Päijät-Hämeen liitto, sopimuksen osapuolena olevat kunnat

Liitteet

Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimus 2021-2032

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 03.05.2021

§ 182

Tiedoksi merkittävät asiat

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen.

Perusteluosa

Tiedoksi tuodaan seuraavat asiat:

Pöytäkirjoja:

- Päijät-Hämeen jätelautakunta 22.4.2021
- Osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto 21.4.2021
- Elinvoima- ja työllisyysjaosto 26.4.2021

Esityslista:

- Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän hallituksen esityslista
3.5.2021

Viranhaltijapäätöksiä:

- kaupunginjohtajan viranhaltijapäätökset ajalla 16. - 29.4.2021 ja
sivistysjohtajan viranhaltijapäätökset ajalla 16. - 29.4.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Muutoksenhakuohje koskee pykälä: § 159, § 160, § 161, § 162, § 163, § 164, § 165, § 166, § 167, § 169, § 171, § 172, § 173, § 174, § 176, § 177, § 178, § 180, § 181, § 182

Lahden kaupunki

MUUTOKSENHAKUKIELTO

oikaisuvaatimus/kunnallisvalitus

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 12

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 168, § 170, § 175, § 179

Lahden kaupunki

OIKAISUVAATIMUSOHJE, kunnallisasiat

Oikaisuvaatimusoikeus

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksistä, jotka koskevat virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista (Laki kunnallisesta viranhaltijasta 50 §).

Oikaisuvaatimusviranomainen

Asianomainen viranomainen/toimielin (mainittu päätöksessä/otteessa)

Yhteystiedot

Lahden kaupunki / kirjaamo

Postiosoite: PL 202, 15101 Lahti

Käyntiosoite: Lahden Palvelutori, Lahti-Piste, Kauppakeskus Trio, 2. krs,
Aleksanterinkatu 18

Lahti-Pisteen aukioloaika: 8.00–18.00, **oikaisuvaatimusajan**

viimeisenä päivänä oikaisuvaatimus on jätettävä kuitenkin

kirjaamon (= viraston) aukioloaikana eli klo 15.00 mennessä, jotta se katsotaan ajallaan saapuneeksi
puh. 03 814 2214
Sähköposti: kirjaamo(at)lahti.fi

Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun päätös on asetettu nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä ja muussa tapauksessa seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Oikaisuvaatimusaika taloudellisin ja tuotannollisin perustein tehdystä irtisanomista koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen sekä sen tekijä ja yhteystiedot. Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle oikaisuvaatimusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä riippumatta tavasta, jolla se toimitetaan. Jos

oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin oikaisuvaatimus on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.